

Marcos

¹ Daytoy ti nangrugian iti ebanghelio maipanggep kenni Jesu-Cristo, nga Anak ti Dios. ² Kas naisurat idiaiy libro ni propeta Isaias a kunana, “Kitaem, ibaonko ti mensaherok nga umun-una ngem sika, a mangisagana iti dalanmo. ³ Ti makintimek iti daydiay umaw-awag nga adda idiaiy let-ang, 'Isaganayo ti dalan ti Apo, pagbalinenyo a nalinteg dagiti pagnaanna.’” ⁴ Immay ni Juan a nangbautisar idiaiy let-ang ken nangikasaba iti pannakabautisar iti panagbabawi para iti pannakapakawan dagiti basbasol. ⁵ Ti entero a pagilian iti Judea ken amin a tattao idiaiy Jerusalem ket rimmuarda a napan kenkuana. Binautisaranna amin ida idiaiy Karayan Jordan, ket impudnoda dagiti basbasolda. ⁶ Nakakawes ni Juan iti kagay a naaramid manipud iti buok ti kamelyo, nakabarikes iti lalat, ken nangnangan isuna iti dudun ken diro. ⁷ isuna ket kinunana, “Adda iti sumaruno kaniak a nabilbileg ngem siak, ket saanak a maikari nga agrukob a mangwarwar iti tali dagiti sandaliasna. ⁸ Bautisarakayo babaen iti danum, ngem bautisarakayo babaen ti Espiritu Santo.” ⁹ Napasamak kadagidiaiy nga al-aldaw a simmangpet ni Jesus manipud Nazaret iti Galilea, ket binautisaran isuna ni Juan idiaiy Karayan Jordan. ¹⁰ Apaman a rimmuar ni Jesus manipud iti danum, nakitana a nalukatan ti

langit ken ti Espiritu ket bumabbaba kenkuana a kasla kalapati. ¹¹ Ket adda timek a nagsao sadi langit, “Sika ti Anakko a dungdungwek. Maay-ayoak unay kenka.” ¹² Ket dagus nga inturong isuna ti Espiritu a rumuar a mapan idiaiy let-ang. ¹³ Adda isuna idiaiy let-ang iti uppap a pulo nga aldaw, ket sinulsulisog isuna ni Satanas. Adda isuna iti ayan dagiti atap nga ayup, ket pinagserbian isuna dagiti anghel. ¹⁴ Ita, kalpasan a natiliw ni Juan, dimteng ni Jesus idiaiy Galilea ket inwarwaragawagna ti ebanghelio ti Dios, ¹⁵ a kinunkunana, “Ti tiempo ket natungpalen, ken ti pagarian ti Dios ket asidegen. Agbabawikayo ken mamatikayo iti ebanghelio.” ¹⁶ Iti ilalabasna iti igid ti baybay ti Galilea, nakitana da Simon ken ni Andres a kabsat a lalaki ni Simon a mangiwaywayat iti iket idiaiy baybay, ta mangngalapda. ¹⁷ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Surotendak, ket pagbalinenkayo a mangngalap iti tattao.” ¹⁸ Ket dagus nga imbatida dagiti iketda ket simmurotda kenkuana. ¹⁹ Apaman a nakaadayo bassit ni Jesus, nakitana ni Santiago nga anak ni Zebedeo ken ni Juan a kabsatna a lalaki; addada iti bangka nga agtartarimaan kadagiti iket. ²⁰ Dagus nga inayabanna isuda ket pinanawanda ti amada a ni Zebedeo nga adda iti bangka a kaduana dagiti babayadan nga adipen, ket sinurotda isuna. ²¹ Ket dimtengda idiaiy Capernaum, ket iti Aldaw a Panaginana, napan a dagus ni Jesus iti sinagoga ket nagisuro. ²² Nasdaawda iti panagisurona, ta nagisuro isuna kadakuada a kas maysa nga addaan iti turay a saan ket a kas kadagiti eskriba.

²³ Nairana nga adda idiay sinagogada ti maysa a lalaki nga addaan iti narugit nga espiritu ket impukkawna, ²⁴ “Ania iti pakibianganmi kenka, Jesus ti Nazaret? Immayka kadi a mangdadael kadakami? Ammok no siasinoka. Sika ti Nasantoan ti Dios!” ²⁵ Tinubngar ni Jesus ti demonio a kinunana, “Agulimekka ket rummuarka kenkuana!” ²⁶ Ket intumba ti dakes nga espiritu ti lalaki ken agik-ikkis a rimmuar manipud kenkuana. ²⁷ Ket nasdaaw amin dagiti tattao, isu a sinaludsodda iti tumunggal maysa, “Ania daytoy? Maysa a baro a sursuro nga addaan turay! Bilinenna pay uray dagiti narugit nga espiritu, ket agtulnogda kenkuana.” ²⁸ Ket dagus a rimuar ti damag maipanggep kenkuana iti sadinoman, iti entero a rehion ti Galilea. ²⁹ Kalpasan a pimmanawda iti sinagoga, napanda a dagus iti balay da Simon ken Andres, kaduada da Santiago ken Juan. ³⁰ Ita ti katugangan a babai ni Simon ket agsaksakit ket nakaidda gapu iti gurigor. Dagus nga imbagada ken ni Jesus ti maipanggep kenkuana. ³¹ Immay ngarud isuna, iniggamanna dagiti imana, ket binangonna isuna; pinanawan isuna iti gurigor, ket nangrugi isuna a nagserbi kadakuada. ³² Iti dayta a rabii, kalpasan a limnek ti init, impanda kenkuana dagiti amin a masaksakit wenno linuganan dagiti demonio. ³³ Nagguummong ti entero a ciudad iti ruangan. ³⁴ Pinaimbagna ti adu nga agsagsagaba iti nadumaduma a kita ti sakit, ken pinaksiatna ti adu a demonio, ngem saanna nga impalubos nga agsao dagiti demonio gapu ta am-ammoda isuna. ³⁵ Bimmangon isuna

iti nakasapsapa unay kabayatan a nasipngget pay laeng; pimmanaw ket rimuar a napan iti saan a matagtagitao a lugar, ket idiay a nagkararag. ³⁶ Biniruk isuna da Simon ken dagiti kakadduana. ³⁷ Nasarakanda isuna, ket kinunada kenkuana, “Tunggal maysa ket sapsapulendaka.” ³⁸ Kinunana, “Mapantayo iti sabali a lugar, kadagiti ili iti aglaw-law, tapno mangasabaak met sadiay. Daya ti makagapu nga immayak ditoy. ³⁹ Napan isuna iti amin a paset ti Galilea, nangasaba isuna kadagiti sinagogada ken pinaksiatna dagiti demonio. ⁴⁰ Maysa nga agketong ti napan kenkuana; agpapakpakaasi kenkuana; nagparintumeng ket kinunana kenkuana, “No pagayatam, mabalinnak a pagbalinen a nadalus.” ⁴¹ Natignay ni Jesus ket naasi, inggaw-atna ti imana ken sinagidna isuna, kinunana kenkuana, “Sipapalubosak. Agbalinka a nadalus.” ⁴² Dagus a pimmanaw ti ketong kenkuana, ket nadalusan isuna. ⁴³ Siiinget a binallaagan isuna ni Jesus ken pinapanawna a dagus, ⁴⁴ kinuna ni Jesus kenkuana, “Siguraduem nga awan ti ibagam iti siasinoman, ngem mapanka, iparangmo ti bagim iti padi, ken idatonmo dagiti banbanag a maipaay iti pannakadalusmo kas iti imbilin ni Moises, kas pammaneknek kadakuada.” ⁴⁵ Ngem rimmuar isuna ken inrugina nga imbaga iti amin, ket nagwaras ti damag, isu a saanen a makaapan ni Jesus a siwayawaya iti uray ania nga ili. Nagigian ngarud isuna kadagiti di matagtagitao a disso

ket immay kenkuana dagiti tattao manipud iti sadinoman.

2

¹ Idi nagsublin ni Jesus idia y Capernaum kalpasan iti sumagmamano nga aldaw, nangngeg dagiti tattao sadiay nga adda isuna iti balay a pagnanaedanna. ² Isu nga adu iti nagtitipon sadiay ket awanen a pulos ti pagiananda iti uneg, uray pay iti ruangan. Ket insursuro ni Jesus ti sao kadakuada. ³ Kalpasan ket adda sumagmamano a lallaki a napan kenkuana, a nangiyeg iti lalaki a paralitiko; uppat a lallaki ti mangbagbagkat kenkuana. ⁴ Idi saanda a makaasideg kenni Jesus gapu iti adu a tattao, inikkatda ti atep iti ngatoen ti pagtaktakderanna. Ket idi nakaaramidda iti abut iti daytoy, imbabada ti pagid-iddaan ti lalaki a paralitiko. ⁵ Apaman a nakitana ti pammatida, kinuna ni Jesus iti lalaki a paralitiko, “Anakko, napakawanen dagiti basolmo.” ⁶ Ngem sumagmamano kadagiti eskriba a nakatugaw idia y ti nagkuna kadagiti puspusoda, ⁷ “Apay a kastoy ti panagsasao daytoy a lalaki? Agtabtabbaaw isuna! Siasino kadi ti mamakawan iti basbasol nu saan a ti Dios laeng?” ⁸ Ket ammon a dagus ni Jesus iti espirituna dagiti panpanunotenda. Kinunana kadakuada, “Apay a kastoy ti panpanunotenyo?” ⁹ Ania aya ti nalaklaka nga ibaga iti paralitiko a lalaki, ‘Dagiti basbasolmo ket napakawanen’ wenno ibaga nga ‘Bumangonka, alaem ta nagiddaam, ket magnaka?’ ¹⁰ Ngem tapno

maamoanyo a ti Anak ti Tao ket addaan iti turay ditoy daga a mamakawan kadagiti basbasol,” kinunana iti paralitiko, ¹¹ “Ibagak kenka, bumangonka, alaem ti ikamenmo, ket mapanka iti balaymo.” ¹² Bimmangon isuna ket dagus nga innalana ti ikamenna, ket rimmuar iti balay iti sangoananda amin. Isu a nasdaawda amin ket indaydayawda ti Dios, ken kinunada, “Saankami pay a nakakita iti aniaman a banag a kas iti daytoy.” ¹³ Rimuar manen isuna a napan iti igid ti dan-aw, ket immay amin dagiti adu a tattao kenkuana ket insurona ida. ¹⁴ Iti ilalabasna, nakitana ni Levi nga anak ni Alfeo, nga agtugtugaw iti disso a pagsingsingiran iti buis ket kinunana kenkuana, “Surotennak.” Timmakder isuna ket simmurot kenni Jesus. ¹⁵ Ket bayat a mangmangan ni Jesus iti balay ni Levi, adu nga agsingsingir iti buis ken managbasol a tattao ti mangmangan a kadua da Jesus ken dagiti adalanna, ta adu da a simmurot kenkuana. ¹⁶ Idi nakita dagiti eskriba, nga isu dagiti Pariseo, ni Jesus a makipangpangan kadagiti managbasol a tattao ken kadagiti agsingsingir iti buis, kinunada kadagiti adalanna, “Apay a makipangpangan isuna kadagiti agsingsingir iti buis ken kadagiti managbasol a tattao?” ¹⁷ Idi nanggeg daytoy ni Jesus kinunana kadakuada, “Saan nga agkasapulan dagiti tattao a napigsa ti bagina iti mangngagas; dagiti laeng tattao nga agsakit ti makasapul. Saanak nga immay a mangayab kadagiti nalinteg a tattao, ngem kadagiti managbasol a tattao.” ¹⁸ Dagiti adalan ni Juan ken dagiti Pariseo ket agay-ayunar.

Ket adda sumagmamano a tattao nga immay ket kinunada kenni Jesus, “Apay nga agay-ayunar dagiti adalan ni Juan ken dagiti adalan dagiti Pariseo, ngem dagiti adalan ket saan nga agay-ayunar?” ¹⁹ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mabalin kadi nga agayunar dagiti timmabuno iti kasar no kaduada pay laeng ti nobio? Agingga a kaduada ti nobio, saan a mabalin nga agayunarda. ²⁰ Ngem umayto dagiti aldaw a maiyadayo ti nobio kadakuada, ket kadagidiayto nga al-aldaw, agayunardanto. ²¹ Awan ti tao a mangidait iti baro a lupot iti daan a lupot, ta no kasta ti aramiden, mapigis ti naitakup manipud iti daan, ket ad-addanto pay a dumakkal ti napigis. ²² Awan ti tao a mangikabil iti baro nga arak iti daan a lalat a pagkargaan, ta no kasta ti maaramid, bettaken ti arak dagiti lalat ket masayang ti arak ket kasta met ti pagkargaan a lalat. Ngem ketdi, ikarga ti arak iti baro a lalat a pagkargaan.” ²³ Iti Aldaw a Panaginana, nagna ni Jesus kadagiti katalalonan a namulaan iti trigo, ket nangrugi dagiti adalanna a mangala kadagiti dawa ket kinnanda daytoy. ²⁴ Ket kinuna dagiti Pariseo kenkuana, “Kitaem, apay nga ar-aramidenda iti maysa a banag a saan a nainkalintegan nga aramiden iti Aldaw a Panaginana?” ²⁵ Kinunana kadakuada, “Saanyo kadi a nabasa a pulos ti inaramid ni David idi agkasapulan isuna ken nagbisin, isuna ken dagiti lallaki a kakaduana? ²⁶ No kasano nga isuna ket napan iti balay ti Dios, idi ni Abiatar ti kangatoan a padi, ken kinnanna ti tinapay a naidaton iti Dios- a saan a nainkalintegan a

kanen iti siasinoman malaksid kadagiti papadi; ket nangted pay iti sumagmamano kadagitoy kadagiti kakaduana?”²⁷ Kinuna ni Jesus, “Ti Aldaw a Panaginana ket naaramid a maipaay iti tao, saan a ti tao ti maipaay iti Aldaw a Panaginana.²⁸ Ngarud ti Anak ti Tao ket Apo, uray iti Aldaw a Panaginana.”

3

¹ Ket simrek manen ni Jesus iti sinagoga ket adda sadiay iti lalaki a kimbet ti imana.
² Palpaliuwen isuna ti sumagmamano a tattao no paimbagenna ti lalaki iti Aldaw a Panaginana tapno adda panggapuanda a mangakusar kenkuana.
³ Kinuna ni Jesus iti lalaki nga addaan iti kimbet nga ima, “Tumakderka ket agtakderka ditoy nagtetengngaaan iti tunggal maysa.”
⁴ Kalpasan ket kinunana kadagiti tattao, “Nainkalintegan kadi ti mangaramid iti nasayaat iti Aldaw a Panaginana wenno iti mangdangran; ti mangisalakan iti biag, wenno ti pumatay? Ngem naulimekda.
⁵ Makaung-unget nga inwarasna ti panagkitana kadakuada, agledleddaang gapu iti kinatangken dagiti puspusoda, ket kinunana iti lalaki, “Iyunnatmo dayta imam.” Inyunnatna daytoy ket pinaimbag ni Jesus ti imana.
⁶ Rimmuar dagiti Pariseo ket pinagtutungtunganda a dagus a kaduada dagiti Herodiano no kasanoda a papatayen isuna.
⁷ Kalpasanna, napan ni Jesus ken dagiti adalanna iti baybay, ket simmurot ti adu a tattao a naggapu idia Galilea, ken idia Judea,
⁸ idia Jerusalem, idia Idumea ken idia ballasiw ti Jordan, ken

iti aglawlaw ti Tiro ken Sidon, adu unay a tattao, idi nangngeganda iti tunggal banag nga inar-aramidna, napanda kenkuana. ⁹ Ket dinawatna kadagiti adalanna a mangisaganada iti bangka para kenkuana gapu kadagiti adu a tattao, tapno saanda nga ipiten isuna. ¹⁰ Gapu ta adu dagiti pinaimbagna, tunggal maysa nga adda sagsagabaenna ket makilinlinnetlet a mapan kenkuana tapno masagidda isuna. ¹¹ makita dagiti narugit nga espiritu isuna, matuangda iti san-goananna ken agpukkawda, ket kunada, “Sika ti Anak ti Dios.” ¹² Siiinget a binilinna ida a saanda nga ipakaammo ti kinasiasinona. ¹³ Simmangat isuna iti bantay, ken inayabanna dagidiay kayatna nga ayaban, ket napanda kenkuana. ¹⁴ Dinutukanna dagiti Sangapulo ket Dua (nga inawaganna nga apostol), tapno makaduana ida ken maibaonna isuda a mangasaba, ¹⁵ ken tapno maaddaanda iti turay a mangpaksiat kadagiti demonio. ¹⁶ Dinutukanna dagiti Sangapulo ket dua: Ni Simon, a pinanagananna iti Pedro; ¹⁷ ni Santiago nga anak a lalaki ni Zebedeo, ken ni Juan a kabsatna ni Santiago, a nangipanagananna iti Boanerges, dayta ket, annak a lalaki ti gurruod); ¹⁸ ni Andres, ni Felipe, ni Bartolome, ni Mateo, ni Tomas, ni Santiago nga anak a lalaki ni Alfeo, ni Tadeo, ni Simon a Patriota, ¹⁹ ken ni Judas Iscariote, a mangliputto kenkuana. ²⁰ Kalpasan ket nagawid isuna, ket naummong manen dagiti adu a tattao, isu a saanda payen a makapangan iti tinapay laeng koma. ²¹ Idi nangngeg ti pamiliana ti maipapan iti daytoy, na-

panda tapno pasardengenda isuna, ta kinunada, "Awan isuna iti panagpanpanunotna." ²² Dagiti eskriba a bimmaba manipud idiay Jerusalem ket kinunada, "Linuganan isuna ni Beelzebul," ket, "Babaen iti mangiturturay kadagiti demonio, pakpaksiatenna dagiti demonio." ²³ Inayaban ni Jesus ida a mapan kenkuana ket imbaga kadakuada babaen kadagiti pangngarig, "Kasano a paksiaten ni Satanas ni Satanas?" ²⁴ No ti pagarian ket nabingay a maibusor iti bagina, saan a makatakder dayta a pagarian. ²⁵ No ti balay ket nabingay a maibusor iti bagina, saanto a mabalinan dayta a balay ti tumakder. ²⁶ No bilang ta busoren ni Satanas ti bagina ket mabingay isuna, saanna a mabalinan ti tumakder, ngem dimteng isuna iti paggibusanna. ²⁷ Ngem awan ti makastrek iti balay iti napigsa a tao ken agtakaw kadagiti arwatenna no saanna nga itali nga umuna ti napigsa a tao, kalpasan ket takawenna amin dagiti arwatenna manipud iti balayna. ²⁸ Pudno daytoy ibagak kadakayo, amin a basbasol dagiti tattao ket mapakawan, uray pay dagiti amin a tabbaaw nga isawangda; ngem siasinoman a mangtabbaaw iti Espiritu Santo ket saanto pulos a mapakawan, ²⁹ ngem dayta a tao ket sibabasol iti basol nga awan iti patenggana." ³⁰ Imbaga ni Jesus daytoy gapu ta imbagada, "Addaan isuna iti narugit nga espiritu." ³¹ Kalpasan ket dimteng ti inana ken dagiti kakabsatna a lallaki ket nagtakderda iti ruar. Nangibaonda iti mapan mangayab kenkuana. ³² Ket adu a tattao iti nakatugaw iti aglawlawna

ket kinunada kenkuana, “Adda ti inam ken dagiti kakabsatmo a lallaki idiaiy ruar, ket bir-birukendaka.” ³³ Simmungbat isuna kadakuada, “Siasino ti inak ken kakabsatko?” ³⁴ Kimmita isuna kadagiti nakatugaw iti aglawlawna, ket kinunana, “Kitaenyo, adtoy ti inak ken dagiti kakabsatko!” ³⁵ Ta ti siasinoman a mangaramid iti pagayatan ti Dios, dayta a tao ket kabsatko a lalaki, ken kabsatko a babai, ken inak.”

4

¹ Inrugina manen a nangisuro iti igid ti danaw. Ket adu a tattao ti naummong iti aglawlawna isu a limmugan isuna iti maysa a bangka ket nagtugaw. Amin dagiti adu a tattao ket adda idiaiy igid iti baybay. ² Ket insurona kadakuada iti adu a banbanag babaen kadagiti pangngarig, ket iti panangisurona, kinunana kadakuada: ³ “Dumngegekayo, rimmuar ti agmulmula tapno mapan agimula. ⁴ Kabayatan iti panagmulana, adda dagiti bukel a natnag iti dalan, ket immay dagiti billit ket kinnanda dagitoy. ⁵ Natnag dagiti dadduma a bukbukel iti kabatoan, no sadinno ket awan iti adu unay a dagana. Dagus a nagtuboda, gapu ta saan a nauneg ti daga. ⁶ Ngem idi nakatang kayagen ti init, nadarangda gapu ta saanda a nagramut, ket nalaylayda. ⁷ Natnag dagiti dadduma a bukel kadagiti nasiit a mulmula. Dimmakkel dagiti nasiit a mulmula ket lineppesda dagitoy, ket saanda a nakapataud iti bukel. ⁸ Natnag dagiti dadduma a bukbukel iti nadam-eg a daga ket nakapataud iti bukel idi nagrusing ken dimmakkel daytoy.

Adda ti nagbunga iti mamintallo-pulo, mamin-innem a pulo ken mamin-sangagasut a daras no ania iti naimula.” ⁹ Ket kinunana, “Siasinoman nga addaan lapayag, dumngeg koma.” ¹⁰ Idi agmaymaysa ni Jesus, nagdamag dagiti asideg kenkuana ken dagiti Sangapulo ket Dua maipanggep kadagiti pangngarig. ¹¹ Kinunana kadakuada, “Naited kadakayo ti palimed ti pagarian ti Dios. Ngem kadagiti adda iti ruar, tunggal banag ket pangngarig, ¹² tapno uray kumitada, wen makitada, ngem saanda a mailasin, ket uray agdengngegda, wen denggenda, ngem saanda a maawatan, ta no maawatanda, amangan no agsublida iti Dios ket pakawanenna ida.” ¹³ Kinunana kadakuada, “Saanyo kadi a maawatan daytoy a pangngarig? Kasanoy-onto ngarud a maawatan dagiti dadduma pay a pangngarig? ¹⁴ Inmula ti agimulmula ti sao. ¹⁵ Dadduma ket dagiti natnag iti igid ti kalsada, a nakaimulaan ti sao. No kasta a mangngeganda daytoy, dagus nga umay ni Satanas ket alaenna ti sao a naimula kadakuada. ¹⁶ Dadduma met ket dagiti naimula iti kabatoan, idi nangngeganda ti sao, dagus nga inawatda daytoy a sirarag-o; ¹⁷ Ket awananda iti ramut, ngem makaanusda iti apagbiit. Kalpasan ket sumangbay iti nakaro a rigat wenno pannakaidadanes gapu iti sao, ket dagus a maitibkulda. ¹⁸ Ken dagiti dadduma ket dagiti naimula iti ayan dagiti nasiit a mulmula. Mangngeganda ti sao, ¹⁹ ngem sumrek dagiti pakaseknan ti lubong, ti kinamanangallilaw dagiti kinabaknang, ken ti panangtarigagay kadagiti dadduma a banbanag, ket bekkelenna ti sao,

ket agbalin daytoy a saan a makabunga. ²⁰ Ket adda met dagiti kasla naimula iti nasayaat a daga, isuda dagidiay nakangngeg iti sao ken nangawat iti daytoy ken nagbungada: dadduma ket tallo-pulo, ken dadduma ket innem a pulo ken dadduma ket sangagasut. “²¹ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mangiserrekkayo kadi iti pagsilawan iti uneg iti balay tapno ikabilyo daytoy iti sirok ti basket, wenno iti sirok ti katre? Saan kadi nga iserrekyo daytoy ket ikabilyo iti pagikabilan ti pagsilawan. ²² Ta awan iti naillemng, a saanto a maammoan, ken awan iti aniaman a palimed a saan a maibutaktak. ²³ No addaman ti addaan lapayag a dumngeg, dumngeg koma.” ²⁴ Kinunana kadakuada, “Enderganyo ti dengdenggenyo, ta ti rukod nga araramatenyo, isunto ti rukod a maaramat a mangrukod kadakayo; ket mainayonto pay daytoy kadakayo. ²⁵ Gapu ta ti siasinoman nga addaan, ad-adunto pay iti maited kenkuana, ket siasinoman nga awanan, maalanto pay kenkuana ti aniaman nga adda kenkuana. ²⁶ Ket kinunana, “Ti pagarian ti Dios ket kas iti maysa a lalaki a nagimula iti bukelna iti daga. ²⁷ Matmaturog isuna iti rabii ken bumangbangon iti aldaw; ket agrusing ti bukel ken dumakkel, uray no saanna nga ammo no kasano. ²⁸ Patauden ti daga ti bukel a bukbukodna, umuna ti bu-long, ken ti dawa, ket kalpasanna ti nataengan a bukel iti dawa. ²⁹ Ket inton naluomen ti bukel, dagus nga alaenna ti kumpay gapu ta dimtengen ti panaggaapit. ³⁰ Ket kinunana, “Ania iti pangiyaspingantayo iti pagarian ti Dios,

wenno ania iti pangngarig nga usarentayo a mangilawlawag iti daytoy? ³¹ Maiyarig daytoy iti bukel iti mustasa, no kasta a maimula, isu ti kabassitan kadagiti amin a bukbukel a naimula a naikabil iti daga. ³² Ngem inton maimula daytoy, dumakkal ket agbalin a dakdakkal pay ngem kadagiti amin a mulmula iti minuyongan. Mangpataud daytoy kadagiti dakkal a sangsanga, isu nga uray pay dagiti bilbillit iti langit ket mabalin nga agumok kadagiti sirok iti linongna.” ³³ Babaen kadagiti adu a pangngarig a kas iti daytoy, insaona ti sao kadakuada, segun iti kabaelanda nga awaten, ³⁴ ken saan isuna a nagsao kadakuada nga awan iti pangngarig. Ngem no kasta nga is-isuda laengen, ipalawagna ti tunggal banag kadagiti adalanna. Ngem idi is-isuda laeng impalawagna ti amin a banag kadagiti bukodna nga adalan. ³⁵ Iti dayta nga aldaw, idi rabiin, kinunana kadakuada, “Bumallasiwtayo idiyang bangir.” ³⁶ Pinanawanda ngarud dagiti adu a tattao a kaduada ni Jesus, agsipud ta addan isunan iti bangka. Adda metdagiti dadduma a bangka a kaduana. ³⁷ Ket adda nadawel a bagyo a nangrugi ket sumaplisaplit dagiti dalluyon iti bangka isu a ngannganin mapunno ti bangka iti danum. ³⁸ Ngem adda ni Jesus idiyang kutit ti bangka, nakaturog a nakapungan. Riniingda isuna, a kunada, “Manursuro, awan kadi ti aniamanna kenka a dandanitayon a matay?” ³⁹ Ket iti panagriingna, tinubngarna ti angin ket imbagana iti baybay, “Talna, Tumulna.” Ket simmardeng ti angin, ket naglinnaay. ⁴⁰ Ket kinunana kadakuada, “Apay a mabutengkayo?

Awan pay laeng kadi iti pammatiyo?” ⁴¹ Kasta unay iti panagbutengda ket kinunada iti tunggal maysa, “Siasino ngarud daytoy, ta uray pay ti angin ken ti baybay ket agtulnog kenkuana?”

5

¹ Dimmanonda iti ballasiw ti dan-aw, iti rehion dagiti Geraseno. ² Ket kabayatan a dumdum-saag ni Jesus iti bangka, dagus a sinabat isuna iti maysa a lalaki a linuganan iti narugit nga espiritu. Naggapu daytoy a lalaki iti ayan dagiti tanem. ³ Agnanaed ti lalaki kadagiti pagitantaneman. Awan pulos ti makabael a manglapped kenkuana, uray pay babaen iti kawar. ⁴ Nakawaran isuna iti namin-adu ken naposasan dagiti saksakana. Pinugsatna dagiti kadena, ken nalettat dagiti posasna. Awan ti uray siasinoman a napigsa a makaparukma kenkuana. ⁵ Tunggal rabii ken aldaw, agik-ikkis isuna ken sugugatenna ti bagbagina babaen iti natatadem a batbato kadagiti tantanem ken kadagiti banbantay. ⁶ Idi nakitana ni Jesus manipud iti adayo, nagtaray isuna a napan kenkuana ket nagparintumeng iti sangoananna. ⁷ Impukkawna iti nakapigpigsa, “Ania iti pakibiyangak kenka, Jesus, Anak ti Kangatoan a Dios? Agpakaasiak kenka babaen iti Dios mismo, dinak koma pagtuoken.” ⁸ Ta imbagan ni Jesus kenkuana, “Rummuarka iti lalaki, sika a narugit nga espiritu.” ⁹ Ket sinaludsod ni Jesus kenkuana, “Ania ti naganmo?” Ket insungbatna, “Armada ti naganko, ta nagadukami.” ¹⁰ Namin-adu a nagpakpakaasi isuna a saanna nga ibaon

isuda a rummuar iti rehion. ¹¹ Ita, adda dakkel nga arban dagiti baboy a mangmangan iti turod ¹² ket nagpakpakaasida kenkuana, a kunada, “Ibaonnakami kadagiti baboy; palubosannakami koma a sumrek kadakuada.” ¹³ Pinalubosanna ngarud ida: rimmuar dagiti narugit nga espiritu ket simrekda kadagiti baboy, ket nagdardaras dagitoy a simmalog iti turod ket nagturingda iti dan-aw. Adda iti agarup dua ribu a baboy a nalmes iti dan-aw. ¹⁴ Ket dagiti lallaki a mangpakpakan kadagiti baboy, nagtatarayda ken impakaammoda idia siudad ken idia away ti napasamak. Iti kasta, adu a tattao ti rimmuar a mangkita iti napasamak. ¹⁵ Ket dimtengda iti ayan ni Jesus, ken nakitada ti lalaki a tinengngel dagiti demonio – ti addaan iti Armada- nga agtugtugaw, sikakawes, ken nalimbong ti panunotna – ket nagbuteng dagiti tattao. ¹⁶ Imbaga dagidiay nakakita iti napasamak iti lalaki a tinengngel dagiti demonio kadagiti immay ti napasamak kenkuana, ken imbagada pay ti maipanggep kadagiti baboy. ¹⁷ Ket nagpakaasi dagidiay a tattao kenni Jesus a panawanna ti rehionda. ¹⁸ Ket idi aglugluganen ni Jesus iti bangka, nagpakpakaasi ti lalaki a tinengngel idi iti demonio a sumurot koma isuna kenni Jesus. ¹⁹ Saan nga implabuso daytoy ni Jesus, ngem kinunana kenkuana, “Mapanka iti balaymo ken kadagiti tattao, ket ibagam kadakuada no ania ti inaramid ti Apo para kenka, ken no kasano iti panangaasina kenka.” ²⁰ Isu a pimmanaw ti lalaki ket inrugina nga inwaragawag idia De-capolis dagiti nakakaskasdaaw a banbanag nga

inaramid ni Jesus para kenkuana, ket nasdaawda amin. ²¹ Ket idi nakaballasiw manen ni Jesus a nagsubli iti bangir, babaen iti bangka, nakaad-adu a tattao ti naummong iti aglawlawna, bayat iti kaaddana iti igid ti dan-aw. ²² Maysa kadagiti mangidadaulo iti sinagoga, a managan Jairo, ti immay, ket idi nakitana ni Jesus, nagparintumeng isuna iti sakaananna. ²³ Inulit-ulitna ti nagpakaasi, kinuna, “Ngannganin matay ti ubingko a babai. Agpakaasiak kenka, umayka ket ipataymo dagiti imam kenkuana tapno umimbag isuna ket agbiag.” ²⁴ Kimmuyog ngarud ni Jesus kenkuana ket adu a tattao iti simmurot kenkuana, ket agdidinnuronda iti aglawlawna. ²⁵ Ita adda babai nga agpadpadara iti sangapulo ket dua a tawen. ²⁶ Adu unay ti sinagabana iti ima ti adu a mangngagas ken nabusbosna aminen a kuartana. Ngem awan iti aniaman a nakatulong kenkuana, kimmarkaro pay ketdi. ²⁷ Nakangkangngegen isuna iti damdamag maipanggep kenni Jesus, isu a napan isuna iti likudan ni Jesus, kabayatan a magmagna isuna iti ayan dagiti adu a tattao. Ket sinagidna ti kagay ni Jesus. ²⁸ Ta kinunana, “No masagidko laeng ti badona, umimbagak.” ²⁹ Idi sinagidna isuna, nagsardeng ti panagpadpadarana, ket nariknana iti bagina nga immimbagen isuna manipud iti panagsagsagabana. ³⁰ Ket dagus met a narikna ni Jesus nga adda rimmuar a pannakabalin manipud kenkuana. Ket simmango isuna kadagiti adu a tattao ket dinamagna, “Siasino ti nangsagid iti kawesko?” ³¹ Kinuna dagiti

adalanna kenkuana, “Makitam dagitoy adu a tattao nga aglilinetlet iti aglawlawmo, ket ibagam, ‘Siasino ti nangsagid kaniak?’” ³² Ngem inwaras ni Jesus ti panagkitana tapno kitaenna no siasino ti nangaramid iti dayta. ³³ Ammo iti babai no ania ti napasamak kenkuana, isu a nagbuteng ket agpigpigerger. Immasideg ken nagparintumeng isuna iti sangoanan ni Jesus ken imbagana kenkuana ti pudno a napasamak. ³⁴ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Anak a babai, pinaimbagnaka ti pammamtim. Mapanka nga addaan talna ken umimbangkan manipud iti sakitmo.” ³⁵ Kabayatan nga agsasao isuna kenkuana, adda dagiti tattaa nga immay manipud iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga, kunada, “Natayen ti anakmo a babai. Apay pay laeng a singaem ti manursuro?” ³⁶ Ngem idi nangngeg ni Jesus ti kinunada, kinuna iti mangidadaulo iti sinagoga, “Saanka nga agbuteng. Mamatika laeng.” ³⁷ Awan ti dadduma a pinalubosanna a kumuyog kenkuana, malaksid kada Pedro, Santiago ken Juan, a kabsat a lalaki ni Santiago. ³⁸ Dimtengda iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga ket nakitana nga kumaribuso dagiti tattaa, agsangit ken agdungdung-awda. ³⁹ Idi simrek isuna iti balay, kinunana kadakuada, “Apay a maladingitankayo ken apay nga agsangitkayo? Saan a natay ti ubing, no di ket matmaturog laeng.” ⁴⁰ Kinatawaanda isuna. Ngem pinaruarna amin ida ket inkuyogna ti ama ken ina ti ubing ken dagiti kakaduana a napan iti siled nga ayan ti ubing. ⁴¹ Innalana ti ima ti ubing ket kinunana

kenkuana, “Talita kum,” ti kayatna a sawen ket, “Ubing a babai, ibagak kenka, bumangonka.”
⁴² Dagus a bimmangon ti ubing ket nagna (ta sangapulo ket dua ti tawenna). Kasta unay ti siddaaw dagiti tattao. ⁴³ Siiinget nga imbilinna kadakuada nga awan koma ti uray siasinoman a makaammo iti maipanggep iti daytoy. Ket imbagana kadakuada nga ikkanda isuna iti makan.

6

¹ Pimmanaw ni Jesus sadiay ket dimteng isuna iti bukodna nga ili, a Nazaret. Kimuyog kenkuana dagiti adalanna. ² Iti Aldaw ti Panaginana, nangisuro isuna iti sinagoga. Adu ti nakangngeg kenkuana ket nasdaawda. Kinunada, “Sadino ti nangalaanna kadagitoy a sursuro?” “Ania daytoy a kinasirib a naited kenkuana?” “Ania dagitoy a milagro nga aramidenna babaen kadagiti imana?” ³ “Saan kadi a daytoy ti karpintero, nga anak a lalaki ni Maria, ken kabsat da Santiago, Jose, Judas ken Simeon? Saan kadi nga adda ditoy kadatayo dagiti kakabsatna a babbai?” Ket narurodda kenni Jesus. ⁴ Ket kinuna ni Jesus kadakuada, “Saan nga awanan iti dayaw iti maysa a propeta, malaksid iti bukodna nga ili ken kadagiti kakabagianna, ken iti bukodna a balay.” ⁵ Saanna a nabalinan ti agaramid iti aniaman a nabileg nga aramid idiy, malaksid iti panangipatayna kadagiti imana kadagiti sumagmamano a masak-sakit a tattao ket pinaimbagna isuda. ⁶ Nasdaaw isuna iti saanda a panamati. Ket sinusorna dagiti bario a napan nangisuro. ⁷ Ket inayabanna dagiti

sangapulo ket dua ket inrugina nga imbaon ida a sagdudua; inikkanna ida iti kabaelan a mangpaksiat kadagiti narugit nga espiritu, ⁸ ket imbilinna kadakuada a saanda a mangitugot iti uray ania iti panagdaliasatda malaksid laeng iti sarukod. Saanda a mangitugot iti tinapay, bay-on, ken kuarta kadagiti barikesda, ⁹ ngem mangisuotda iti sandalias, ken saanda a mangisuot iti dua a kagay. ¹⁰ Kinunana, “Tunggal sumrekkayo iti maysa a balay, agtalinaedkayo iti daytoy agingga a pumanawkayo. ¹¹ Ket no adda ili a saandakayo nga awaten wenno denggen, panawanyo dayta a lugar, wagwagenyo ti tapok nga adda iti sirok dagiti sakayo, kas pammaneknek kadakuada.” ¹² Rimmuarda ket inwaragawagda kadagiti tattao a masapul nga adaywan ken tallikudanda dagiti basbasolda. ¹³ Pinaksiatda iti adu a demonio, ken sinapapoanda iti lana iti adu a masaksakit a tattao, ket pinaimbagda ida. ¹⁴ Nangngeg ni Ari Herodes daytoy, gapu ta nagdinamagen ti nagan ni Jesus. Adda dagiti mangibagbaga a, “Napagungar ni Juan a Mammuniag manipud kadagiti natay ket gapu iti daytoy a maar-aramidna dagitoy nakakaskasda-aw a pannakabalin.” ¹⁵ Kinuna met dagiti dadduma, “Isuna ni Elias.” Adda met dagiti mangibagbaga, “Propeta isuna, kas kadagiti propeta idi agkakauna a tiempo.” ¹⁶ Ngem idi nangngegan ni Herodes daytoy, kinunana, “Ni Juan a pinugotak, ket napagungar!” ¹⁷ Ta nangibaon ni Herodes iti nangtiliw kenni Juan ken pinaibaludna iti pagbaludan, gapu kenni

Herodias, (nga asawa ti kabsatna a lalaki a ni Felipe), gapu ta inasawana daytoy. ¹⁸ Ta imbaga ni Juan kenni Herodes, “Saan a nainkalintegang nga alaem ti asawa ti kabsatmo. ¹⁹ Iti kasta, adda gura ni Herodias kenni Juan ket kayatna a patayen isuna, ngem saanna a maaramid daytoy, ²⁰ gapu ta adda panagbuteng ni Herodes kenni Juan; ammona nga isuna ket nalinteg ken nasantoan a tao, ket saanna nga intulok a madangran isuna. Kasta unay iti pannakariribuk ni Herodes no kasta nga agdengngeg isuna kenni, nu pay kasta, siraragsak latta isuna a nagdengngeg kenkuana. ²¹ Ket dimteng ti gundaway idi aldaw a panagkasangay ni Herodes ken nangisagana isuna iti pannangan para kadagiti opisialesna, kadagiti commandantena, ken kadagiti mangidadaulo iti Galilea. ²² Ti anak a babai ni Herodias mismo ket immuneg ken nagsala para kadakuada, ket naay-ayona ni Herodes ken dagiti sangailina iti pannangan. Kinuna ti ari iti balasitang, “Dumawatka kaniak iti uray ania a banag a kayatmo ket itedko kenka.” ²³ Nagsapata isuna kenkuana a kinunana, “Aniaman a dawatem kaniak, itedko kenka, agingga iti kaguddua iti pagariak.” ²⁴ Rimmuar ti balasitang ket kinunana iti inana, “Ania iti rumbeng a dawatek kenkuana?” Kinunana, “Ti ulo ni Juan a Mammuniag.” ²⁵ Nagdardaras isuna a nagsubli iti pagtitipunan nga ayan ti ari ket dinawatna kenkuana, “Kayatko nga itedmo kaniak ita met laeng, ti ulo ni Juan a Mammuniag a naikabil iti bandehado.” ²⁶ Naleddaang unay ti ari, ngem gapu iti sapatana, ken gapu kadagiti sangailina,

saanna a mabalin a pagkedkedan ti kiddawna. ²⁷ Isu a nangibaon ti ari iti soldado a guwardiana ket binilinna isuna nga iyegna kenkuana ti ulo ni Juan. Napan ti guwardia ket pinugutanna ni Juan iti uneg ti pagbaludan. ²⁸ Inyegna ti ulo ni awan nga adda iti bandehado ket intedna iti babai, ket ti babai intedna daytoy iti inana. ²⁹ Idi nangngegan daytoy dagiti adalanna, immayda ket innalada ti bangkayna ket inkabilda daytoy iti tanem. ³⁰ Naguummong dagiti apostol iti aglawlaw ni Jesus, ket imbagada amin kenkuana dagiti inaramid ken insuroda. ³¹ Kinunana kadakuada, “Mapantayo a datdatayo iti lugar nga awan matataona ket aginangatayo bassit.” Ta adu dagiti umay ken pumanaw, ket awan ti tiempoda nga aginana, ken awan pay tiempoda a mangan. ³² Pimmanawda babaen iti bangka ket napanda a is-isuda iti lugar nga awan matataona. ³³ Ngem adu a tattao iti nakakita kadakuada a pumanpanaw ken adu iti nakabigbig kadakuada ket nagtatarayda sadiay manipud iti amin nga ili, ket simmangpetda sadiay sakbay kadakuada. ³⁴ Apaman a dimtengda iti igid, nakita ni Jesus dagiti nakaad-adu a tattao ket naasian isuna kadakuada, agsipud ta kaslada la karnero nga awan iti agipaspastor. Ket inrugina iti nangisuro kadakuada iti adu a banbanag. ³⁵ Idi mu-malemen, immay dagiti adalanna kenkuana ket kinunada, “Daytoy ket saan a matagtagitao a lugar ken mumalemen. ³⁶ Pagawidemon isuda tapno mabilananda a mapan iti asideg nga away ken kadagiti bario ket gumatangda iti aniaman

a makan a kanenda.” ³⁷ Ngem simmungbat isuna ket kinunana kadakuada, “Ikkanyo isuda iti aniaman a makan.” Kinunada kenkuana, “Mapan kami kadi gumatang iti aggatad iti dua a gasut a dinario a tinapay ket itedmi a kanenda?” ³⁸ Kinunana kadakuada, “Mano ti tinapay nga adda kadakayo? Mapanyo ammoen.” Idi naammoanda, kinunada, “Lima a tinapay ken dua a lames.” ³⁹ Binilinna ngarud amin dagiti tattao nga agtugaw a nabunggu-bunggoy iti nalangto a karuotan. ⁴⁰ Nagtugawda a nabunggubunggoy; bunggoy iti sagsasangagasut ken saglilimapulo. ⁴¹ Iti panangalana iti lima a tinapay ken dua a lames, timmangad sadiay langit, binendisyonanna daytoy ken pinisipisina dagiti tinapay ket intedna kadagiti adalan tapno maidasar iti sangoanan dagiti adu a tattao. Biningayna ti dua a lames kadakuada amin. ⁴² Nanganda amin aginggana a napnekda. ⁴³ Inurnongda dagiti napirsapirsay a tinapay, ket napunno iti sangapulo ket dua a basket, kasta met dagiti nabati a pidaso iti lames. ⁴⁴ Ket adda iti lima ribu a lallaki a nangan kadagiti tinapay. ⁴⁵ Pinasakayna a dagus dagiti adalanna iti bangka ket pinaunana isuda a mapan idiaiy ballasiw, idiaiy Betsaida, kabayatan nga ibabaonna dagiti adu a tattao a pumanaw. ⁴⁶ Idi nakapanawdan, simmang-at isuna idiaiy bantay nga agkararag. ⁴⁷ Simmangbay ti rabii, ket adda idi ti bangka iti tengnga ti dan-aw, ket agmaymaysa isuna iti daga. ⁴⁸ Ket nakitana a marigatanda nga aggaud, gapu ta ti angin ket sumabsabat kadakuada. Iti agarup maika-uppat a panagbantay iti rabii, napan isuna kadakuada,

magma isuna iti rabaw ti dan-aw, ket kayatna a labсан ida. ⁴⁹ Ngem idi nakitada isuna a magma isuna iti rabaw ti dan-aw, impagarupda nga isuna ket al-alia ket nagiikkisda, ⁵⁰ gapu ta nakitada isuna, ket kasta unay iti butengda. Ket nagsao isuna a dagus kadakuada a kinunana, “Tumuredkayo! Siak daytoy! Saankayo nga agbuteng.” ⁵¹ Naglugan isuna iti bangka a kaduana isuda, ket nagsardeng ti panagpayugpog ti angin; ket kasta unay a sidaawda. ⁵² Ta saanda a naawatan ti maipanggep kadagiti tinapay, ngem ketdi, nabuntog dagiti panunotda a makaawat. ⁵³ Idi nakaballasiwdan, simmangladda idia y Genesaret ket in-angklada ti bangka. ⁵⁴ Idi dimsagda iti bangka, dagus a nabigbig dagiti tattao nga isu ni Jesus. ⁵⁵ Ket nagtatarayda iti entero a rehion ken inrugida nga iyeg kenkuana dagiti masaksakit a nakaidda kadagiti pagiddaan, iti sadinoman a lugar a mangngegda a papananna. ⁵⁶ Uray sadinoman a sumrekanna a barbario, wenno siudad, wenno il-ili, ikabilda dagiti masaksakit kadagiti pagtagilakuan a luglugar, ket nagpakpakaasida kenkuana nga uray sagidenda laeng ti murdong ti badona, ket no kasano kaadu ti nagsagid kenkuana, kasta met la kaadu dagiti napaimbag.

7

¹ Naummong iti aglawlaw ni Jesus dagiti Pariseo ken sumagmamano nga eskriba a nag-gapu idia y Jerusalem. ² Ket nakitada a dadduma kadagiti adalanna ket mangan iti tinapay a narugit dagiti im-imada; a saan a nabuggoan.

³ (Ta dagiti Pariseo ken amin a Judio, saanda a mangan malaksid no buggoanda a nasayaat dagiti im-imada; salsalimetmetanda ti kaugalian dagiti panglakayen. ⁴ No aggapu dagiti Pariseo manipud iti pagtagilakoan, saanda a mangan no saanda pay a nakadigos. Ken adu pay dagiti dadduma a pagannurotan a nainget a sursurotenda, pakairamanan ti panangugas kadagiti tasa, paryok, tanso a pagkargaan, ken uray pay dagiti tugaw a pagsanggiran iti panganan.) ⁵ Nagsaludsod dagiti Pariseo ken dagiti eskriba kenni Jesus, “Apay a saan nga agbibig a maiyanurot kadagiti kaugalian dagiti panglakayen dagiti adalam, ta manganda iti tinapay uray saanda pay a nagbuggo? ⁶ Ngem kinunana kadakuada, “Impadto a nasayaat ni Isaias ti maipapan kadakayo a managinsisingpet, insuratna, 'Daydayawendak dagitoy a tattao kadagiti bibigda, ngem adayo kaniak dagiti puspusoda.' ⁷ Ubbaw a panagdayaw ti idatdatonda kaniak, dagiti pagannurotan ti tattao ti isursuroda a kas doktrinada.' ⁸ Tallikudanyo dagiti bilbilin ti Dios ket dagiti kaugalian dagiti tattao ti salsalimetmetanyo.” ⁹ Ket kinunana kadakuada, “Naglakayo la ketdin a linaksid ti bilin ti Dios tapno matungpalyo ti kaugalianyo! ¹⁰ Ta kinuna ni Moises, 'Dayawem ti Amam ken ti Inam,' ken, 'Ti agsao iti dakes maipanggep iti amana wenno inana, awan duadua a matayto.' ¹¹ Ngem kunayo, 'No kunaen ti maysa a tao iti amana wenno inana, “Aniaman a tulong a maawatyo manipud kaniak ket 'Korban',” (dayta ket panangibaga iti, 'Naiteden iti Dios') - ¹² ket saanyonton nga itulok

nga agaramid isuna iti aniaman a banag para iti amana wenno iti inana. ¹³ Pagbalbalinenyo ti bilin ti Dios nga awan serserbina gapu iti kaugalianyo nga impatawidyo, ken adu pay a kakasta met laeng a banbanag nga araramidenyo.” ¹⁴ Inayabanna manen dagiti adu a tattao ket kinunana kadakuada, “Dumngegkayo kaniak, aminkayo, ket amirisenyo. ¹⁵ Awan ti aggapu iti ruar ti tao a mangrugit kenkuana no sumrek daytoy kenkuana. Ti rumrumuar manipud iti tao ti mangrugit kenkuana.” * ¹⁷ Ita, idi pinanawan ni Jesus dagiti tattao ken simrek iti balay, nagdamag kenkuana dagiti adalanna maipanggep iti pangngarig. ¹⁸ Kinuna ni Jesus, “Awan latta kadi pay iti pannakaawatyo? Saanyo kadi a makita nga aniaman a sumrek iti tao manipud iti ruar ket saanna rugitan daytoy, ¹⁹ gapu ta saan a makastrek iti uneg ti pusona, ngem mapan iti uneg ti tianna ket kalpasanna, rummuar a mapan iti kasilyas?” Iti daytoy a panangibaga, pinagbalin ni Jesus amin a makan a nadalus. ²⁰ Kinunana, “Ti rumrumuar iti tao ti mangrugit kenkuana. ²¹ Ta manipud iti kaunggan ti tao, aggapu iti puso, a tumaud dagiti dakes a panpanunot, kinaderrep, panagtakaw, panangpatay, ²² pannakikamalala, panagagum, kinadangkes, panangallilaw, naderrep a panagpanpanunot, apal, panangpadpadakes, kinapalangguad ken kinaawan nakem. ²³ Amin dagitoy a kinadakes ket agtaud manipud iti

---

* **7:15** Inikkat dagiti kasasayaatan a nagkakauna a kopya ti bersikulo. Siasinoman a tao nga addaan lapayag a dumngeg, dumngeg koma.

kaunggan, ken dagitoy ti mangparugit iti maysa a tao.” ²⁴ Pimmanaw isuna sadiay ket napan idia y rehion ti Tiro ken Sidon. Immuneg isuna iti maysa a balay ket saanna a kayat a mammoan ti siasinoman nga adda isuna sadiay, ngem saan isuna a mailemmeng. ²⁵ Ngem dagus nga adda babai nga addaan iti ubing nga anak a babai a linuganan iti narugit nga espiritu— a nakanggeg iti maipanggep kenkuana, immay ket nagparintumeng iti sakaananna. ²⁶ Ita, ti babai ket maysa a Griego, nagtaud isuna iti puli a Syrophoenicia. Nagpakpakaasi isuna kenni Jesus a paksiatenna ti demonio a limmugan iti anakna a babai. ²⁷ Kinunana kenkuana, “Mapakan pay koma nga umuna dagiti ubbing. Ta saan nga umno nga alaen ti tinapay iti ubing ket ipuruak kadagiti aso.” ²⁸ Ngem simmungbat isuna a kinunana kenkuana, “Wen, Apo, uray dagiti aso iti sirok ti lamisaan ket kanenda ti murkat a maregreg dagiti ubbing.” ²⁹ Kinunana kenkuana, “Gapu ta imbagam daytoy, nawayakan a pumanaw. Rimmuaren ti demonio iti anakmo.” ³⁰ Nagsubli isuna iti balayna ket nasarakanna ti ubing a nakaidda iti pagiddaan, ken awenen ti demonio. ³¹ Rimmuar manen isuna manipud iti rehion ti Tiro, nagna idia y Sidon, ket nagtulong idia y Baybay ti Galilea sa simmang-at idia y rehion ti Decapolis. ³² Ket adda inyegda kenkuana a tuleng ken marigatan nga agsao, ket nagpakpakaasida kenni Jesus nga ipatayna ti imana kenkuana. ³³ Inyadayona bassit daytoy manipud iti ayan dagiti adu a tattao, ket inkabilna ti ramayna kadagiti lapayag

ti lalaki, ket kalpasan a nagtupra, sinagidna ti dila ti lalaki. ³⁴ Timmangad isuna sadì langit; nagsennaay ket kinunana kenkuana, “Efata,” dayta ket tapno ibaga, “Aglukat.” ³⁵ Ket dagdagus a nalukatan ti panagdengngegna, ken nadadael ti mangtengtengngel iti dilana ket makasaon isuna iti nalawag. ³⁶ Imbilinna kadakuada a saanda nga ibaga iti siasinoman. Ngem no kasano kainget ti panangbilinna kadakuada, ad-adda pay ketdi ti panangiwaragawagda iti daytoy. ³⁷ Pudno unay a nagsiddaawda ket kunada, “Naaramidna a nasayaat ti amin a banbanag. Pagbalinenna pay a makangngeg dagiti tuleng ken makasao dagiti umel.”

8

¹ Kadagidiay nga al-aldaw, adda manen adu a tattao a naummong, ket awan kanenda. In-ayaban ni Jesus dagiti adalanna ket kinunana kadakuada, ² “Maasi-ak kadagiti adu a tattao, gapu ta intultuloyda ti nakikadua kaniak iti tallon nga aldaw ket awan ti kanenda. ³ No pagawidek ida kadagiti pagtaenganda a saanda a nangan, mabalin a matalimudawda iti dalan. Maysa pay, dadduma kadakuada ket naggapu iti adayo.” ⁴ Simmungbat dagiti adalanna kenkuana, “Sadino ti pangalaantayo iti umanay a tinapay iti kastoy nga awan ti matagtagitaona a lugar tapno mapnek dagitoy a tattao?” ⁵ Sinaludsodna kadakuada, “Mano a tinapay ti adda kadakayo? Kinunada, “Pito.” ⁶ Binilinna dagiti adu a tattao nga agtugawda iti daga. Innalana ti pito a tinapay, nagyaman

ket pinisipisina dagitoy. Intedna dagitoy kadagiti adalan tapno idasarda. Ngarud, indasarda dagitoy kadagiti adu a tattao. ⁷ Addaanda met iti sumagmamano a babassit a lames, ket kalpasan a nagyamananna dagitoy iti Dios, binilinna dagiti adalan nga iwarasda met dagitoy. ⁸ Nanganda ket napnekda. Ket iti panangurnongda kadagiti taraon a nabati manipud kadagiti napolisipi, napunno ti pito a labba. ⁹ Adda agarup uppat a ribu a tattao sadiay. Ket pinagawid ida ni Jesus. ¹⁰ Dagus a naglugan isuna iti bangka kaduana dagiti adalanna, ket napanda idiay rehion ti Dalmanuta. ¹¹ rimuar dagiti Pariseo ket inrugida ti makisinnupiat kenkuana. Kiniddawda kenkuana nga agipakita isuna iti nainlangitan a pagilasinan, kas panangsuotda kenkuana. ¹² Nagsennaay isuna iti nauneg iti espirituna ket kinunana, "Apay nga agbiruk daytoy a kaputotan iti pagilasinan? Pudno, ibagak kadakayo, awan ti pagilasinan a maited iti daytoy a kaputotan." ¹³ Kalpasanna, pinanawanna ida, limmugan manen iti bangka, ket pimmanaw a napan iti ballasiw ti dan-aw. ¹⁴ Ita, nalipatan dagiti adalan ti mangitugot iti tinapay. Maymaysa laengen a pidaso ti tinapay ti adda iti bangka. ¹⁵ Binallaaganna ida ket kinunana, "Agsiputkayo ken agannadkayo kadagiti lebadura dagiti Pariseo, ken iti lebadura ni Herodes. ¹⁶ Kinunkunada iti maysa ken maysa, "Daytoy ket gapu ta awan ti naitugot tayo a tinapay." ¹⁷ Ammo ni Jesus daytoy, ket kinunana kadakuada, "Apay nga agsisinnalud-

sodkayo maipanggep iti kinaawan ti tinapay? Saanyo kadi pay laeng a makita? Saanyo kadi a maawatan? Nangudel kadin dagiti pusoyo? ¹⁸ Addaankayo kadagiti mata, saanyo kadi a makita? Addaankayo kadagiti lapayag, saanyo kadi a mangngeg? Saanyo kadi a malagip? ¹⁹ Idi pinisipisik ti lima a tinapay kadagiti lima a ribu, mano a labba ti napunno iti napsipisi a pidaso ti tinapay ti naurnongyo?" Imbagada kenkuana, "Sangapulo ket dua." ²⁰ "Ken idi pinisipisik ti pito a tinapay kadagiti uppat a ribu, mano a napunno a labba ti naurnongyo? Kinunada kenkuana, "Pito." ²¹ Kinunana, "Saanyo kadi pay a maawatan?" ²² Simmangpetda idiay Betsaida. Impan dagiti tattao sadiay kenkuana ti maysa a bulsek a lalaki ket nagpakaasi kenni Jesus a sagidenna isuna. ²³ Iniggaman ni Jesus ti imana, ket indalanna a rumuar iti daya a bario. Idi tinupraanna dagiti matana ken impatayna dagiti imana kenkuana, sinaludsodna kenkuana, "Adda kadi makitam?" ²⁴ Kimmita isuna iti ngato ket kinunana, "Adda makitak a lallaki ngem kaslada magmagna a kaykayo." ²⁵ Kalpasanna, impatayna manen dagiti imana kadagiti matana, ket immulagat ti lalaki dagiti matana, simmayaat dagiti matana, ket nalawag a nakitana amin a banbanag. ²⁶ Pinagawid ni Jesus isuna iti pagtaenganna ket kinunana, "Saanka a sumsumrek iti ili." ²⁷ ni Jesus kadagiti barbario iti Cesaria Filipos kaduana dagiti adalanna. Iti dalan, sinaludsodna kadagiti adalanna, "Siasinoak kano iti panagkuna dag-

iti tattao?" ²⁸ Simmungbatda kenkuana ket kinunada, "Sika kano ni Juan a Mammuniag. Kuna met dagiti dadduma a sika ni Elias, ken dadduma met ket maysaka kano kadagiti profeta." ²⁹ Sinaludsodna kadakuada, "Ngem siasinoak iti panagkunayo?" Simmungbat ni Pedro a kinunana kenkuana, "Sika ti Cristo." ³⁰ Binallaagan ida ni Jesus a saanda nga ibagbaga iti siasinoman ti maipanggep kenkuana. ³¹ Ket inrugina nga isuro kadakuada a ti Anak ti Tao ket masapul nga agsagaba kadagiti adu a banbanag, ket laksidento dagiti panglakayen ken dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba, mapapatay, ken agbiagto kalpasan ti tallo nga aldaw. ³² Imbagana daytoy a silalawag. Kalpasanna, inyadayo bassit ni Pedro isuna ket rinungianna a babalawen isuna. ³³ Ngem timmalikod ni Jesus ket kinitana dagiti adalanna ket kalpasanna, tinubngarna ni Pedro ket kinunana, "Panawannak Satanas! Saanmo nga ipatpateg dagiti banbanag ti Dios, ngem ketdi dagiti banbanag dagiti tattao." ³⁴ Kalpasanna, inummongna dagiti adu a tattao ken dagiti adalanna, ket kinunana kadakuada, "No adda man ti kayatna a sumurot kaniak, masapul nga ilibakna ti bagina, bagkatenna ti krusna, ket sumurot kaniak. ³⁵ Ta siasinoman a kayatna a salbaren ti biagna ket mapukaw-nanto daytoy, ken siasinoman a makapukaw iti biagna gapu kaniak ken gapu iti ebanghelio ket maisalbarnanto daytoy. ³⁶ Ania ti maganab ti tao, a manggun-odna iti entero a lubong, ket kalpasanna, mapukawna ti biagna? ³⁷ Ania ti maited ti tao a kasukat iti biagna? ³⁸ Siasinoman

a mangibain kaniak ken dagiti sasaok iti daytoy a mannakikamalala ken managbasol a henerasion, ibainto met isuna ti Anak ti Tao inton umay isuna iti dayag ti Amana a kaduana dagiti nasantoan nga anghelna.”

9

¹ Kinunana kadakuada, “Pudno daytoy ibagak kadakayo, adda sumagmamano kadakayo nga agtaktakder ditoy ti saanto a makapadas iti ipapatay sakbay a makitada ti pagarian ti Dios nga umay nga addaan iti pannakabalin.” ² Ket kalpasan iti innem nga aldaw, inkuyog ni Jesus da Pedro, Santiago ken Juan idiay nangato a bantay, napanda nga is-isuda laeng. Ket nagbaliw ti langana iti sangoananda. ³ Rimmanniag ti pagan-anayna, kasta unay ti pudawna, napudpudaw ngem iti mabalin a panangpapudaw ti siasinoman a mangpappapudaw ditoy daga. ⁴ Kalpasanna, nagparang da Elias ken Moises kadakuada, ken makisarsarita dagitoy ken ni Jesus. ⁵ Kinuna ni Pedro ken ni Jesus, “Rabbi, nagsayaat ti kaaddami ditoy, isunga itulokmo koma a mangaramidkami iti tallo a kallapaw, maysa a para kenka, maysa a para ken ni Moises, ken maysa a para ken ni Elias.” ⁶ (Ta saan nga ammo ni Pedro ti ibagana, ta kasta unay ti panagbutengda.) ⁷ Adda ulep nga immay nanglinong kadakuada. Ket adda timek a nagtaud iti ulep, “Daytoy ti Anakko a dungdungoek. Dumngegkayo kenkuana.” ⁸ Pagamoan, idi kimmitada iti aglawlaw, awan nakitada a kaduada, ngem ni laeng Jesus. ⁹ Idi sumalsalogda

iti bantay, binilinna ida nga awan ti siasinoman a pangibagaanda iti nakitada, agingga nga agungar ti Anak ti Tao manipud kadagiti natay. ¹⁰ Isu nga inlimedda ti maipapan iti dayta, ngem tinaratarda ti kayat a sawen ti “agungar manipud kadagiti natay.” ¹¹ Sinaludsodda kenkuana, “Apay nga ibagbaga dagiti eskriba a masapul nga umay nga umuna ni Elias?” ¹² Kinunana kadakuada, “Pudno nga umay nga umuna ni Elias tapno tarimaanenna dagiti amin a banbanag. Ket apay a naisurat a masapul nga agsagaba ti Anak ti Tao iti adu a banbanag ken guraento isuna dagiti tattao?” ¹³ Ngem ibagak kadakayo nga immayen ni Elias, ket inaramidda kenkuana ti aniaman a kinaykayatda, a kas iti imbaga ti Nasantoan a Surat maipanggep kenkuana.” ¹⁴ Idi nagsublida iti ayan dagiti dadduma nga adalan, nakitada ti adu a tattao iti aglawlawda, ken makirinrinnikiar dagiti eskriba kadakuada. ¹⁵ Ket idi nakita dagitoy ni Jesus, kasta unay a siddaaw dagiti adu a tattao; ket nagtatarayda a napan a mangkablaaw kenkuana. ¹⁶ Sinaludsodna dagiti adalanna, “Ania ti pakirinrinnikiaranyo kadakuada?” ¹⁷ Adda maysa manipud kadagiti adu a tattao ti simmungbat kenkuana, “Manursuro, inyegko kenka daytoy anakko; adadaan isuna iti espiritu a nangpa-umel kenkuana, ¹⁸ ken isu’t mangpasulag ken mangpalusdoy kenkuana, aglabutab ti ngiwatna, pagngaritngitenna ti ngipenna, ken agpasikkil sumikkil isuna. Dinawatko kadagiti adalam a paksia-

tenda daytoy manipud kenkuana, ngem saanda a kabaelan. ¹⁹ Sinungbatanna isuda, “Henerasion a saan a mamati, kasanon kabayag ti masapul a pannakipagtalinaedko kadakayo? Kasano pay a kabayag ti pananganusko kadakayo? Iyegyo isuna kaniak.” ²⁰ Inyegda kenkuana ti ubing. Idi nakita ti espiritu ni Jesus, dagus a pinagsulag ti espiritu ti ubing. Natumba ti ubing iti daga ken naglabutab ti ngiwatna. ²¹ Sinaludsod ni Jesus ti ama ti ubing, “Kaano pay a kastoy isuna?” Kinuna ti ama, “Sipud pay idi kaubingna. ²² Masansan nga ipurwak isuna ti espiritu iti apuy wenno iti danum ken pinadpadas daytoy a dadaelen isuna. No kabaalam nga aramiden ti uray ania, kaassiannakami ken tulongannakami.” ²³ Kinuna ni Jesus kenkuana, “No kabaalam? Amin a banbanag ket mabalin a mapasamak iti siasinoman a mamati.” ²⁴ Dagus a nagpukkaw ti ama ti ubing ket kinunana, “Mamatiak! Tulongannak iti saanko a panamati!” ²⁵ Idi nakita ni Jesus nga agtataray dagiti adu a tattao a mapan kadakuada, inungtanna ti dakes nga espiritu ket kinunana, “Sika nga umel ken tuleng nga espiritu, bilinenka, rummuarka manipud kenkuana, ket saankan a sumrek kenkuana iti kaanom.” ²⁶ Nagikkis ti espiritu sana pinagsulag ti ubing iti kasta unay sa rimmuar. Kasla bangkay ti langa ti ubing, isu nga adu ti nagkuna, “Natayen isuna.” ²⁷ Ngem iniggaman ni Jesus ti ima ti ubing ket pinatakderna, ket timmakder ti ubing. ²⁸ Idi simrek ni Jesus iti balay, sililimed a sinaludsod

isuna dagiti adalanna, “Apay a saanmi a mapaksiat?”²⁹ Kinunana kadakuada, “Daytoy a kita ti dakes nga espiritu ket saan a mapaksiat malaksid no babaen iti kararag.”³⁰ Rimmuarda sadiay ket nagnada idiay Galilea. Saan a kayat ni Jesus a maamoan ti uray siasino no sadino ti ayanda,³¹ ta isursuroanna dagiti adalanna. Kinunana kadakuada, “Maiyawatto ti Anak ti Tao kadagiti ima dagiti lallaki, ket patayendanto isuna. Inton napapatayen, agungarto isuna kalpaskan ti tallo nga aldaw.”³² Ngem saanda a naawatan daytoy a sarita, ken mabutengda nga agsaludsod kenkuana.³³ Ket dimmanonda idiay Capernaum. Ket idi adda isuna iti balay, sinaludsodna dagiti adalanna,” Ania ti pagtungtunganyo itay iti dalan?”³⁴ Ngem saanda a nagtagtagari. Ta nagrinnikiaranda iti dalan no siasino ti katatan-okan.³⁵ Nagtugaw isuna ket inayabanna dagiti Sangapulo ket Dua. Kinunana kadakuada, “No addaman ti kayatna nga umuna, masapul nga agpaudi ken agpaadipen iti amin.”³⁶ Nangala isuna iti maysa nga ubing ket pinatakterna iti nagtetengngaanda. Binagkatna ti ubing ket kinunana kadakuada,³⁷ “Siasinoman a mangawat iti kastoy nga ubing iti naganko, awatennak met, ken no adda mangawat kaniak, saan laeng a siak ti awatenna, ngem awatenna pay ti nangibaon kaniak.”³⁸ Kinuna ni Juan kenkuana, “Mannursuro, adda nakitami a mangpaksiat kadagiti demonio iti naganmo ket pinasardengmi isuna, gapu ta saan a sumursurot kadatayo.”³⁹ Ngem kinuna ni Jesus, “Saanyo

a pasardengen isuna. Ta awan ti siasinoman a mabalin a makaaramid iti nabileg nga aramid iti naganko ket kalpasanna, agsao-saonton iti aniaman a dakes maipanggep kaniak. ⁴⁰ “Siasinoman a saan a maibusor kadatayo ket kaduatayo. ⁴¹ Siasinoman a mangted kadakayo iti sangabaso a danum nga inumen gapu ta kukuanakayo ni Cristo, pudno ibagak kadakayo, saannanto a mapukaw ti gunggonana. ⁴² Siasinoman a pakaigapuan ti pannakaitublak ti maysa kadag-itoy nga ubbing a namati kaniak, nasaysayaat para kenkuana a magalutan ti tengngedna iti dakkal a paggilingan a bato ket maitappuak iti baybay. ⁴³ No ti imam ti mangipatibkol kenka, putdem. Nasaysayaat a pukolka a sumrek iti biag ngem ti addaanka iti dua nga ima a mapan idiy impierno, iti apuy a saan a maiddep. ⁴⁴ * ⁴⁵ No ti sakam ti mangipatublak kenka, putdem. Nasaysayaat a pilayka a sumrek iti biag, ngem ti addaan iti dua a saka, a maitappuak idiy impierno. ⁴⁶ † ⁴⁷ No ti matam ti mangipatublak kenka, suatem. Nasaysayaat a sumrekka iti pagarian ti Dios a buldingka ngem ti addaan iti dua a mata a maitappuak idiy impierno, ⁴⁸ iti disso a saan a matay dagiti iggesna, ken saan a maiddep ti apuy. ⁴⁹ ti tunggal maysa ket maasinan iti apuy. ⁵⁰ Nasayaat ti asin, ngem no mapukaw ti asin ti kinaapgadna, kasano a

---

* **9:44** Inikkat dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya dagiti ragup ti sasao manipud iti bersikulo 44 ken 46, bersikulo 44 “iti disso a saan pulos a matay dagiti igges ken saan pulos a maiddep ti apuy.” † **9:46** Kitaenyo ti ababa a naisurat iti bersikulo 44.

mapaapgadyo manen daytoy? Maaddaankayo iti asin, ket maaddaankayo iti panagkakapia.”

10

¹ Pimmanaw ni Jesus iti dayta a lugar ket napan iti rehion ti Judea ken iti disso nga adda iti ballasiw ti Karayan Jordan, ket immay manen kenkuana ti adu a tattao. Sinuroanna manen ida, kas iti kadawyan nga ar-aramidenna. ² Ket immay dagiti Pariseo kenkuana a mangsuot kenkuana, ket sinaludsodda, “Nainkalinteg kadi para iti asawa a lalaki a mangisina iti asawana a babai?” ³ Insungbatna, “Ania ti im-bilin ni Moises kadakayo?” ⁴ Kinunada, “Pinalu-bosan ni Moises ti lalaki a mangaramid iti ka-suratan maipapan iti panagsina ket kalpasanna, papanawenna ti babai.” ⁵ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Gapu iti kinatangken dagiti pu-soyo nga insuratna para kadakayo daytoy a linteg.” ⁶ “Ngem sipud pay idi naparsua ti lubong, ‘Inaramid ida ti Dios a lalaki ken babai.’ ⁷ ‘Gapu iti daytoy, masapul a panawannanto ti lalaki ti ama ken inana ket makidenna iti asawana a babai, ⁸ ket agbalinto dagiti dua a maymaysa a lasag. ‘ Isu a saandan a dua, ngem maysa a lasag.’ ⁹ Ngarud, no ania ti pinagtipon ti Dios, saan koma a pagsinaen ti tao.” ¹⁰ Idi addada iti balay, nagsaludsod manen kenkuana dagiti adalan iti maipanggep iti daytoy. ¹¹ Kinunana kadakuada, “Siasinoman a mangisina iti asawana a babai ken mangasawa iti sabali a babai ket agar-aramid ti pannakikamalala a maibusor iti asawana a

babai. ¹² Ket no isina ti babai ti asawana a lalaki ken mangasawa iti sabali a lalaki, makikamkamalala isuna." ¹³ Ket inyeg kenkuana dagiti tattao dagiti ubbing nga annakda tapno masagidna dagitoy, ngem pinaritan ida dagiti adalan. ¹⁴ Ngem idi nakita ni Jesus dayta, saanna a nagustoan ket kinunana kadakuada, "Palubosanyo nga umay kaniak dagiti ubbing, ken saanyo ida a paritan, ta kas kadakuada ti maikari iti pagarian ti Dios. ¹⁵ Pudno daytoy ibagak kadakayo, saanto a makastrek iti pagarian ti Dios ti siasinoman a saan nga mangawat iti pagarian ti Dios a kas iti panangawat iti ubing." ¹⁶ Ket binagkatna dagiti ubbing ket binendisionanna ida bayat iti panangipatayna kadagiti imana kadakuada. ¹⁷ Ket idi inrugina ti panagdaliasatna, maysa a lalaki ti nagtaray a napan kenkuana ket nagparintumeng iti sangoananna, ken nagsaludsod, "Naimbag a Mannursuro, ania ti masapul nga aramidek tapno tawidek ti agnanayon a biag? " ¹⁸ Ket kinuna ni Jesus, "Apay nga awagannak iti naimbag? Awan ti naimbag, no di ket ti Dios laeng. ¹⁹ Ammom dagiti bilin: Dika pumatay, dika makikamalala, dika agtakaw, dika agsaksi iti inuulbod, dika mangsaur, raemem ti ama ken inam'." ²⁰ Kinuna ti lalaki, "Mannursuro, amin dagitoy a banbanag ket tinungtungpalko sipud iti kinaagtutubok." ²¹ Iti panangmatmat ni Jesus kenkuana, naayatan kenkuana. Kinunana kenkuana, "Maysa a banag ti kurang kenka. Masapul nga ilakum amin nga adda kenka ken itedmo kadagiti nakurapay, ket maaddaankanto iti kinabaknang idia langit.

Kalpasanna, umayka ket surotennak.” ²² Ngem naupay isuna gapu iti daytoy a sarita, pimmanaw isuna a malmalday unay, ta addaan isuna iti adu a sanikua. ²³ Kimmita ni Jesus iti aglawlaw ket kinunana kadagiti adalanna, “Anian a nagrigat para kadagiti nababaknang a sumrek iti pagarian ti Dios!” ²⁴ Nasdaaw dagiti adalan iti saona. Ngem kinuna manen ni Jesus kadakuada, “Ubbing, anian a nagrigat ti sumrek iti pagarian ti Dios! ²⁵ Nalaklaka pay a lumsot ti kamelio iti mata ti dagum, ngem iti nabaknang a tao a sumrek iti pagarian ti Dios.” ²⁶ Nasdaawda iti kasta unay ket kinunada iti tunggal maysa, “ Siasino ngarud ti mabalin a maisalakan?” ²⁷ Kinita ida ni Jesus ket kinunana, “No kadagiti tattao, saan a mabalin, ngem mabalin no iti Dios. Ta amin a banag ket mabalin iti Dios.” ²⁸ Inrugi ni Pedro ti nakisao kenkuana, “Adtoykami, pinanawanmi ti amin ket simmursurotkami kenka.” ²⁹ Kinuna ni Jesus, “Pudno daytoy ibagak kadakayo, awan ti siasinoman a mangpanaw iti balay, wenno kakabsat a lallaki, wenno kakabsat a babbai, wenno ina, wenno ama, wenno annak, wenno dagdaga, para kaniak, ken para iti ebanghelio ³⁰ a saanto nga umawat iti mamin-sangagasut a daras ti adda kenkuana ita iti daytoy a lubong: babbalay, ken kakabsat a lallaki, ken kakabsat a babbai, ken inna, ken annak, ken dagdaga, nga addaan pannakaidadanes, ken iti lubong nga umayto ket biag nga agnanayon. ³¹ Ngem adu nga immuna ti maudinto, ken ti naudi ket umuna.” ³² Magmagnada iti dalan a sumangat idiay Jerusalem, ket immun-una ni Jesus

kadakuada. Masmasdaaw dagiti adalan, ken mabutbuteng dagiti sumursurot kadakuada. Ket inyadayo manen ni Jesus dagiti sangapulo ket dua ket rinugianna nga ibaga kadakuada ti mapasamakto kenkuana: ³³ “Kitaenyo, sumangattayo idia y Jerusalem, ket maiyawatto ti Anak ti Tao kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti eskriba. Ikeddengdanto a mapapatay isuna ken iyawatda isuna kadagiti Hentil. ³⁴ Laisendanto isuna, tupraandanto isuna, saplitandanto isuna, ken patayenda isuna. Ngem kalpasan ti tallo nga aldaw, agungarto isuna.” ³⁵ Napan kenkuana da Santiago ken Juan nga annak ni Zebedeo, kinunada, “Mannursuro, kayatmi nga aramidem para kadakami ti aniaman a dawatenmi kenka.” ³⁶ Kinunana kadakuada, “Ania ti kayatyo nga aramidek para kadakayo?” ³⁷ Kinunada, “Palubosannakami a makikattugaw kenka idia y gloriam, maysa iti makannawanmo ken ti maysa ket iti makannigidmo.” ³⁸ Ngem simmungbat ni Jesus kadakuada, “Saanyo nga ammo ti daw-dawatenyo. Kabaelanyo kadi ti uminom iti kopa a paginumakto wenno maibturanyo kadi ti bautisar a pakabautisarakto?” ³⁹ Kinunada kenkuana, “Kabaelanmi.” Kinuna ni Jesus kadakuada, “Ti kopa a paginumakto, paginumanyonto. Ken ti bautismo a nakabautisarak, maibturanyonto. ⁴⁰ Ngem no siasino ti agtugaw iti makannawanko wenno iti makannigidko ket saan a siak ti mangted, ngem daydiay ket para kadagidiay nakaisaganaanna.” ⁴¹ Idi nangngeg dagiti sangapulo a dadduma nga adalan ti maipanggep iti

daytoy, nangrugì a kinapungtotda iti kasta unay da Santiago ken Juan. ⁴² Inayaban ida ni Jesus iti ayanna ket kinunana, “Ammoyo a dagiti naibilang a mangiturturay kadagiti Hentil ket tengtenglenda dagitoy, ken dagiti napapateg a tattao kadakuada ket iturayanda met isuda. ⁴³ Ngem saan koma a kastoy a wagas kadakayo. Siasinoman nga agtarigagay nga agbalin a mararaem kadakayo ket masapul nga agbalin nga adipenyo, ⁴⁴ ken siasinoman nga agtarigagay nga agbalin a kauunaan kadakayo ket masapul nga agbalin nga adipen ti amin. ⁴⁵ Ta saan nga immay ti Anak ti Tao tapno pagserbian, ngem tapno agserbi, ken itedna ti biagna kas subbot iti adu.” ⁴⁶ Dimteng da idiy Jerico. Iti ipapanawna idiy Jerico a kaduana dagiti adalanna ken dagiti nakaad-adu a tattao, adda busek nga agpalpalama nga anak ni Timeo nga agnagan iti Bartimeo nga agtugtugaw iti igid ti dalan. ⁴⁷ Apaman a nangngegna nga adda ni Jesus a taga-Nazaret, inrugina nga impukkaw, “Jesus, Anak ni David, kaasiannak koma!” ⁴⁸ Inanawa dagiti adu a tattao ti busek, imbagada kenkuana nga agulimek isuna. Ngem inyad-addana ti nagpukkaw, “Anak ni David, kaasiannak koma!” ⁴⁹ Nagsardeng ni Jesus ket imbilinna a maayaban isuna. Inayabanda ti busek a lalaki, a kunada, “Tumuredka! Tumakderka! Ay-ayabannaka.” ⁵⁰ Inwagsitna ti kagayna, limmagto, ket napan ken ni Jesus. ⁵¹ Ket simmungbat ni Jesus kenkuana a kinunana, “Ania ti kayatmo nga aramidek para kenka?” Kinuna ti busek a lalaki, “Rabbi, kayatko nga awaten ti panagkitak.” ⁵² Ket kinuna ni Jesus,

“Mapanka, pinaimbagnaka ti pammattim.” Dagus a naawatna ti panagkitana, ket simmurot kenni Jesus iti dalan.

11

¹ Ita, iti ipapanda idia Jerusalem, asidegdan iti Betfage ken Betania, iti Bantay ti Olibo, imbaon ni Jesus ti dua kadagiti adalanna ² ket kinunana kadakuada, “Mapankayo iti barrio nga adda iti masangoanantayo. Apaman a makastrekkayo, masarakanyonto ti maysa nga urbon nga asno a saan pay a pulos a nasaksakayan. Warwaranyo ket iyegyo daytoy kaniak. ³ No adda mangibaga kadakayo, ‘Apay nga ar-aramidenyo daytoy?’ ibagayo, ‘Kasapulan unay ti Apo daytoy ket ibaonnanto met laeng a dagus daytoy ditoy.’” ⁴ Pimmanawda ket nasarakanda ti maysa nga urbon nga asno a nakagalut iti ruangan, iti ruar nga asideg iti kalsada, ket winarwaranda daytoy. ⁵ Ket adda sumagmamano a tattao a nakatakder sadiay a nagkuna kadakuada, “Ania ti ar-aramidenyo ta warwarwaranyo dayta nga urbon nga asno?” ⁶ Nakisaoda kadakuada a kas imbaga ni Jesus kadakuada, ket pinalubosan ida dagiti tattao a mapan iti papananda. ⁷ Inyeg dagiti dua nga adalan kenni Jesus ti urbon nga asno ket inkabilda dagiti pagan-anayda iti bukot ti asno iti kasta masakayan ni Jesus daytoy. ⁸ Adu a tattao ti nangiyaplag kadagiti pagan-anayda iti kalsada, ken nangiyaplag dagiti dadduma kadagiti sanga a pinutedda manipud iti tay-ak. ⁹ Dagiti immun-una kenkuana ken dagiti simmaruno ket nagpukkaw iti, “Hosanna! Nabendisionan ti

umay iti nagan ti Apo. ¹⁰ Nabendisionan ti um-umay a pagarian iti amatayo a ni David! Hosanna iti kangatoan!” ¹¹ Simrek ngarud ni Jesus iti Jerusalem ken napan iti ayan ti templo ket inwarasna ti panagkitana iti aglawlaw. Ita, mumalem idin, rimmuar isuna a napan idiaiy Betania a kaduana dagiti Sangapulo ket Dua. ¹² Iti simmaruno nga aldaw, idi pasublihan manipud idiaiy Betania, mabisin isuna. ¹³ Ket iti pannakakitana iti nakarabray ti bulongna a kayo ti igos nga adda iti adayo, napanna kinita no adda masarakanna a bunga daytoy. Ket idi nakadanon iti ayan ti kayo nga igos, awan nasarakanna no di laeng bulbulong, ta saan idi a panawen nga agbunga dagiti igos. ¹⁴ Nagsao isuna iti daytoy, “Awanton a pulos ti mangan iti bungam.” Ket nangngeg dagiti adalanna daytoy. ¹⁵ Dimtengda idiaiy Jerusalem, ket simrek isuna iti ayan ti templo ket rinugianna a pinaruar dagiti aglaklako ken dagiti aggatatang idiaiy templo. Binalittuagna dagiti lamisaan dagiti mangsukukat iti kuarta ken dagiti pagtugtugawan dagiti aglaklako kadagiti kalapati. ¹⁶ Saanna nga impalubos a mangbitbit iti aniaman a mailako ti siasinoman a mapan iti templo. ¹⁷ Insurona ida ket kinunana, “Saan kadi a naisurat, ‘Maawaganto ti balayko iti balay a pagkararagan nga agpaay kadagiti amin a pagilian?’ Ngem inaramidyo a rukib dagiti mannanakaw.” ¹⁸ Nangngeg dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba ti imbagana, ket nangsapulda iti wagas tapno mapapatayda isuna. Ta nagbutengda kenkuana

gapu ta amin a tattao nasdaaw iti pannursurona. ¹⁹ Ket tunggal dumteng ti rabii pumanawda iti siudad. ²⁰ panpannagnada iti agsapa, naki-tada ti kayo nga igos a nagango amin agingga kadagiti ramutna. ²¹ Nalagip ni Pedro ket kinunana, “Rabbi, kitaem! Nagango ti kayo ti igos nga inlunodmo! ”. ²² Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Mamatikayo iti Dios. ²³ Pudno daytoy ibagak kadakayo a siasinoman a mangibaga iti daytoy a bantay, 'Maipangatoka koma ket maitapuakka idia y baybay,' ket no saan nga agduadua ti pusona ngem mamati a ti imbagana ket mapasamak, kastanto ti aramiden ti Dios. ²⁴ Ngarud ibagak kadakayo: Amin a banag nga ikararagyoy ken dawatenyo, patienyo a naawatyon, ket matagikuayonto daytoy. ²⁵ Inton agtakderkayo ken agkararag, masapul a pakawanenyo ti aniaman a nakabasolan ti siasinoman, tapno ti Amayo nga adda sadilangit pakawanennanto met dagiti panagsalungasingyo. ²⁶ * ²⁷ Nagsublida manen idia y Jerusalem. Iti panpannagna ni Jesus idia y templo, immasideg kenkuana dagiti panguloen a papadi, dagiti eskriba ken dagiti panglakayen. ²⁸ Kinunada kenkuana, “Babaen iti ania a turay nga ar-aramidem dagitoy a banbanag? Ken siasino ti nangted kenka iti turay a mangaramid kadagitoy?” ²⁹ Kinuna ni Jesus kadakuada,

---

* **11:26** Dagiti kasasayaatan a nagkakauna a kopya ket naikkat ditoy a bersikulo (kitaen Mt. 6:15). Mk. 11:26 Ngem no saankayo a mamakawan, uray met ni Amayo nga adda sadilangit ket saanna a pakawanen dagiti basbasolyo.

“Agdamagak kadakayo iti maysa a saludsod. Ibagayo kaniak ken ibagak met kadakayo no ania a turay nga ar-aramidek dagitoy a banbanag. ³⁰ Ti panangbautisar ni Juan, aggapu kadi idiay langit wenno kadagiti tattao? Sungbatandak.” ³¹ Nagtutungtongda ken nagsisinupiatda ket kinunada, “No ibagatayo, 'Naggapu idiay langit' - kunaennanto, 'Apay ngarud a saanyo a pinati isuna?’ ³² Ngem no ibagatayo, Naggapu iti tattao’” - nagbutengda kadagiti tattao, ta namatida amin a ni Juan ket maysa a profeta. ³³ Ket simungbatda kenni Jesus ket kinunada, “Saanmi nga ammo.” Ket kinuna ni Jesus kadakuada, “Saanko met ngarud nga ibaga kadakayo no ania a turay nga ar-aramidek dagitoy a banbanag.”

12

¹ Ket inrugi ni Jesus a suroan ida babaen kadagiti pangngarig. Kinunana, “Maysa a lalaki ti nagmula iti ubas, inaladanna ti aglawlaw daytoy, ken nangkali iti abut a pangpespesan. Nangipatakder isuna iti torre a pagwanawanan ket impaabangna ti kaubasan kadagiti mangay-aywan iti ubas. Ket pimmanaw isuna a nagdaliasat. ² Iti umno a tiempo, nangibaon isuna iti adipen kadagiti mangay-aywan iti ubas tapno awatenna manipud kadakuada ti sumagma-mano a bunga ti kaubasan. ³ Ngem tinengngelda isuna, kinabilda, ket pinapanawda isuna nga awanan. ⁴ Nangibaon manen isuna kadakuada iti sabali nga adipen, ket dinangranda ti ulona ken pinabpabainanda isuna. ⁵ Ngem nangibaon

pay isuna iti sabali, ket pinatayda daytoy. Trina-toda dagiti dadduma iti isu met laeng a wagas, kinabkabila ti dadduma ken pinatayda dagiti dadduma. ⁶ Adda pay ti maysa a tao nga ibaonna, ti dungdungoenna nga anak a lalaki. Isuna ti maudi nga imbaonna kadakuada. Kinunana, “Raemendanto ti anakko.” ⁷ Ngem dagiti mangab-abang iti kaubasan kinunada iti maysa ken maysa, “Daytoy ti agtawid. Umaykayo, patayentayo, ket kukuatanyonto ti tawidna.” ⁸ Tiniliwda isuna, pinatayda, ket imbellengda iti ruar ti kaubasan. ⁹ No kasta ngarud, anianto ti aramiden ti makinkukua iti kaubasan? Umayto isuna ket dadaelenna dagiti mangay-aywan iti ubas ket itednanto ti kaubasan kadagiti dadduma. ¹⁰ Saanyo kadi a nabasa daytoy a nasantoan a surat? “Ti bato a saan a pinagan-ano dagiti agipatpatakder, ket naaramid a pasuli a bato. ¹¹ Daytoy ket naggapu iti Apo, ken nakaskasdaaw daytoy iti imatangtayo.” ¹² Pinanggepda a tiliwen ni Jesus, ngem nagbutengda kadagiti adu a tattao, ta ammoda a naibagana daytoy a pangngarig a maibusor kadakuada. Isu nga imbatida isuna ket pimmanawda. ¹³ Kalpasanna, nangibaonda kenkuana iti sumagmamano kadagiti Pariseo ken sumagmamano kadagiti Herodiano, tapno palab-oganda isuna babaen kadagiti saona. ¹⁴ Idi immayda, kinunada kekuana, “Manursuro, am-momi a saanmo nga ikankano ti kapanunotan ti maysa a tao, ken saanka a mangipakpakita iti panangidumduma iti nagbaetan dagiti tattao. Pudno nga isursurom ti wagas ti Dios.

Nainkalintegán kadi ti agbayad iti buis kenni Cesar wénno saan? Agbayadkami kadi wénno saan?” ¹⁵ Ngem ammo ni Jesus ti panaginsisingpetda ket kinunana kadakuada, “Apay ta padpadasendak? Iyalaandak iti denario tapno kitaek daytoy.” ¹⁶ Nangiyegda iti maysa a denario kenni Jesus. Kinunana kadakuada, “Siasino iti akinlanga ken akinnagan iti daytoy?” Kinunada, “Ni Cesar.” ¹⁷ Kinuna ni Jesus, “Itedyo kenni Cesar dagiti banbanag a kukua ni Cesar, ken iti Dios, dagiti banbanag a kukua ti Dios.” Nagsiddaawda kenkuana. ¹⁸ Kalpasanna, immay kenkuana dagiti Saduceo a mangibagbaga nga awan ti panagungar. Nagsaludsodda kenkuana, a kunada, ¹⁹ “Manursuro, insurat ni Moises para kadaytoy, ‘No ti kabsat ti lalaki ket natay ken mapanawanna ti asawana, ngem awan anakda, masapul nga asawaen ti asawa ti kabsatna ket maaddaanda iti anak para iti kabsatna.’” ²⁰ Adda iti pito nga agkakabsat a lallaki; nangasawa ti inauna ket kalpasanna, natay nga awan nga putotna. ²¹ Ket inasawa ti maikadua ti babai ket natay nga awan imputotna. Ket kasta met iti maikatlo. ²² Ket natay dagitoy a pito nga awan imputotda. Iti kaudian, natay met ti babai. ²³ Iti panagungar, inton agungarda manen, siasinonto ti makin-asawa kenkuana? Ta amin dagiti pito nga agkakabsat nagbalin isuna nga asawada.” ²⁴ Kinuna ni Jesus, “Saan kadi a daytoy ti makagapu a nagbiddutkayo, gapu ta saanyo nga ammo ti Nasantoan a Sursurat wénno ti pannakabalin ti Dios?” ²⁵ Ta inton agungarda manipud iti

patay, saanda a mangasawa wenno saanda a maasawa, ngem kaslada kadagiti anghel idiay langit. ²⁶ Ngem no maipapan kadagiti natay a nagungaren, saanyo kadi a nabasa ti Libro ni Moises, ti istoria maipapan iti bassit a kayo, no kasano a nagsao ti Dios kenkuana ket kinunana, 'Siak ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken ti Dios ni Jacob?'" ²⁷ Saan isuna a Dios dagiti natay, ngem Dios dagiti sibibiag. Nagbiddutkayo la unay." ²⁸ Immay ti maysa nga eskriba ket nangngegna ti panagsusuppiatda; nakitana a simmungbat ni Jesus kadakuada a nasayaat. Dinamagna kenkuana, "Ania a bilin ti kapapatgan iti amin?" ²⁹ Simmungbat ni Jesus, "Ti kapapatgan ket, 'Denggem Israel, ti Apo a Diostayo, ti Apo ket maymaysa. ³⁰ Masapul nga ayatem ti Apo a Diosmo iti amin a pusom, iti amin a kararuam, iti amin a panunotmo, ken iti amin a pigsam.' ³¹ Ti maikadua a bilin ket daytoy, 'Masapul nga ayatem ti kaarrubam a kas iti bagim.' Awan ti sabali a bilin a nangnangruna ngem kadagitoy." ³² Kinuna ti eskriba, "Nasayaat, Manursuro! Pudno nga imbagam a ti Dios ket maymaysa, ket awanen ti sabali pay ngem isuna. ³³ Ti panangayat kenkuana iti amin a puso ken iti amin a pannakaawat ken iti amin a pigsam, ken ti panangayat iti kaarruba kas iti bukod a bagi, ket adadda a napateg pay ngem kadagiti amin a sagut a mapuoran ken kadagiti datdaton." ³⁴ Idi nakita ni Jesus a nangted isuna iti nasirib a sungbat, kinunana kenkuana, "Saanka nga adayo manipud iti pagarian ti Dios." Kalpasan dayta, awanen ti nakaitured nga agdamag kenni Jesus iti aniaman

a salsaludsod. ³⁵ Ket simmungbat ni Jesus bayat a mangisursuro isuna idiaiy templo, kinunana, “Kasano daytoy nga ibagbaga dagiti eskriba a ti Cristo ket anak ni David? ³⁶ Ni David a mismo ti nagkuna, babaen iti Espiritu Santo, ‘Kinuna ti Apo iti Apok, agtugawka iti makannawan nga imak, agingga a pagbalinek a pagbatayan dagiti sakam dagiti kabusormo.’ ³⁷ Ni David a mismo aw-awaganna iti ‘Apo’ ti Cristo, kasano ngarud a nagbalin nga anak ni David ti Cristo?” Siraragsak a dimngeg kenkuana dagiti adu a tattao. ³⁸ Iti panangisursurona, kinuna ni Jesus, “Agannadkayo kadagiti eskriba, nga agtarigagay a magna a nakakawes iti atiddug, ³⁹ ken makabkabilaawan kadagiti lugar a pagtagilakuan, ken adda kadagiti kangrunaan a tugaw kadagiti sinagoga, ken kangrunaan a lugar kadagiti padaya. ⁴⁰ Alun-unenda met dagiti balay dagiti balo a babbai, ken agkararagda iti atiddug tapno makita dagiti tattao. Awatento dagitoy a tattao ti dakdakkal a pannusa.” ⁴¹ Ket nagtugaw ni Jesus iti batog ti lakasa a pagipispisukan iti sagut idiaiy ayan ti templo; palpaliiwenna dagiti tattao kabayatan nga agitintinnagda iti kuartada iti uneg ti lakasa. Adu ti nabaknang a tattao ti nangikabil iti dakkel a gatad ti kuarta. ⁴² Ket immay ti napanglaw a balo a babai ket nangikabil iti dua a siping, aggatad iti agarup maysa a sentimo. ⁴³ Ket inummong ni Jesus dagiti adalanna ket kinunana kadakuada, “Pudno daytoy ibagak kadakayo, daytoy a napanglaw a balo a babai nangikabil iti ad-adu ngem kadakuada amin a nangited idiaiy lakasa a pagipispisukan. ⁴⁴ Amin dagitoy

ket nangited manipud iti kinawadwadda. Ngem daytoy balo a babai, manipud iti kinapanglawna, inkabilna amin a kuarta nga adda kenkuana a pagbiaganna.”

13

¹ Kas magmagna ni Jesus nga umadayo manipud iti templo, kinuna ti maysa kadagiti adalanna kenkuana, “Manursuro, kitaem dagiti nakakaskasdaaw a bato ken dagiti pasdek!”
² Kinunana kenkuana, “Makitam kadi dagitoy a dadakkel a pasdek? Awanto ti mabati nga uray maysa a bato a nakaparabaw iti maysa pay a bato a saan a marebba.”
³ Kabayatan nga agtugtugaw isuna sadiay Bantay iti Olibo, nga adda iti bangir ti templo, sililimed a nagsaludsod kenkuana da Pedro, Santiago, Juan ken Andres,
⁴ “Ibagam kadakami, kaano a mapasamak dagitoy a banbanag? Anianto ti pagilasinan no dandanin a mapasamak amin dagitoy a banbanag?”
⁵ Inrugi ni Jesus nga imbaga kadakuada, “Agannadkayo tapno awan ti mangiyaw-awan kadakayo.
⁶ Adunto ti umay iti naganko ket ibagada a, 'Siak isuna,' ket adunto ti maiyaw-awanda.
⁷ Inton mangngegyo iti maipapan kadagiti gubat ken dagiti sayanggusing iti gubgubat, saankayo a madanagan; masapul a mapasamak dagitoy a banbanag, ngem ti panungpalan ket saan pay.
⁸ Ta aggiginnubatto dagiti pagilian ken aggiginnubatto met dagiti pagarian. Agginginedto kadagiti adu a lugar, ken addanto dagiti panagbisin. Dagitoy dagiti pangrugian dagiti ut-ot iti panagpasngay.
⁹ Agalibtaktayo.

Ipaimadakayonto kadagiti konseho, ket kabilen-dakayonto kadagiti sinagoga. Sumangakayonto kadagiti gobernador ken ar-ari gapu kaniak, kas pammaneknek kadakuada. ¹⁰ Ngem masapul a maikasaba nga umuna ti ebanghelio kadagiti amin a pagilian. ¹¹ Inton tiliwendakayo ken ipaimadakayo, saankayo a madanagan maipanggep iti masapul nga ibagayo. Ta iti dayta nga oras, ti masapul nga ibagayo ket maitedto kadakayo; saanto a dakayo ti agsao, ngem ti Espiritu Santo. ¹² ipaimanto ti kabsat a lalaki ti kabsatna iti patay, ken ti ama ket ti anakna. Busurento dagiti annak dagiti nagan-nakda ket dagitoy nga annak ti makagapu a mapapatay dagiti nagannak. ¹³ Guraendakayonto iti tunggal maysa gapu iti naganko. Ngem siasinoman ti makaibtur agingga iti panungpalan, maisalakanto dayta a tao. ¹⁴ makitayo ti kinarurod ti pannakadadael nga agtaktakder iti saanna koma a pagtakdaren (maawatan koma ti agbasbasa), kumamang koma dagiti adda idiaiy Judea kadagiti banbantay, ¹⁵ ti adda iti tuktok ti balay ket saanen koma a bumaba, wenna mangiruar iti aniaman a banag idiaiy, ¹⁶ ken ti adda iti taltalon ket saanen koma nga agsubli a mangala iti kagayna. ¹⁷ Ngem asi pay dagidiay addaan ti anak ken dagidiay nga agpaspasuso kadagiti maladaga kadagidiay nga al-aldaw! ¹⁸ Ikararagyo a saan koma a mapasamak daytoy iti panawen ti lammiis. ¹⁹ Ta addanto ti kasta unay a panagrigat, nga awan pay ti kasta a napasamak manipud idi pun-ganay, idi pinarsua ti Dios ti lubong, agingga ita,

awan, wenna iti uray kaanoman. ²⁰ Malaksid a paababaen ti Apo dagiti al-aldaw, awan ti lasag a maisalakan, ngem para kadagiti napili, kadagiti pinilina, inyababana ti bilang dagiti al-aldaw. ²¹ Ket no ibaga ti siasinoman kadakayo, 'Kitaenyo, adda ditoy ti Cristo!' wenna, 'Kitaenyo, daydiay isuna!' saankayo a mamati iti daytoy. ²² Ta agparangto dagiti falso a Cristo ken falso a propeta ket mangipakitadanto kadagiti pagilasinan ken kadagiti nakakaskasdaaw, tapno mangallilaw, no mabalin, uray kadagiti napili. ²³ Agalibtakayo! Naibagakon amin dagitoy a banbanag kadakayo sakbay iti oras." ²⁴ Ngem kalpasan iti kasta unay a panagrigat kadagidiay nga al-aldaw, sumipngetto ti init, saanto nga aglawag ti bulan, ²⁵ matnagto dagiti bituen manipud iti tangatang, ket magunggunto dagiti panakabalin nga adda iti lang-langit. ²⁶ Ket makitadanto ti Anak ti Tao nga um-umay manipud kadagiti ul-ulep nga addaan ti naindaklan a panakabalin ken dayag. ²⁷ Ket ibaonnanto dagiti angelesna ket ummongennanto dagiti napilina manipud kadagiti uppat a kita ti angin, manipud iti pagpatinggaan iti daga agingga iti pagpatinggaan iti tangatang. ²⁸ Adalenyo ti sursuro manipud iti kayo nga igos. Apaman a lumukneng ti sanga ken agrusing ti bulongna, ammoyon a ti panawen iti pudot ket asidegen. ²⁹ Kasta met a no makitayo a mapaspasamaken dagitoy a banbanag, ammoyo nga asidegen isuna, asidegen kadagiti ruangan. ³⁰ Pudno daytoy ibagak kadakayo, saan a mapukaw daytoy kaputotan

aginggana nga amin dagitoy a banbanag ket mapasamak. ³¹ Mapukawto ti langit ken daga, ngem saanto pulos a mapukaw dagiti sasaok. ³² Ngem maipapan iti dayta nga aldaw wenno iti dayta nga oras, awan ti makaammo, uray pay dagiti angheles iti langit, wenno ti Anak, ngem ti laeng Ama. ³³ Agalibtakkayo! Agsiputkayo, gapu ta saanyo nga ammo no ania nga oras daytoy. ³⁴ Daytoy ket kasla iti maysa a tao a mapan agdaliasat: panawanna ti balayna ket pagbalinenna a mangimaton iti balay dagiti adipenna, tunggal maysa iti trabahona. Ken baonenna ti agbanbantay nga agtalinaed a siriring. ³⁵ Ngarud agsiputkayo! Ta saanyo nga ammo no kaano nga agawid ti amo iti balay, mabalin nga iti rabii, tengnga iti rabii, inton agtaraok ti kawitan, wenno iti agsapa. ³⁶ No kellaat nga umay isuna, saanyo nga ipalubos a masarakannakayo a matmaturog. ³⁷ Aniaman ti ibagbagak kadakayo ket ibagak iti tunggal maysa: Agsiputkayo!”

14

¹ Dua nga aldaw pay manipud ita sakbay ti Fiesta iti Ilalabas ken ti Fiesta ti Tinapay nga awan Lebadurana. Panpanunoten dagiti panguloen a padi ken dagiti eskriba no kasanoda a tiliwen a sililimed ni Jesus ken kalpasanna papatayenda isuna. ² Ta ibagbagada, “Saan a kabayatan iti padaya, tapno saan a rumsua ti gulo kadagiti tattao.” ³ Kabayatan nga adda ni Jesus sadiay Betania iti balay ni Simon nga agketong, kabayatan nga agsangsanggir isuna

iti lamisaan, maysa a babai ti napan kenkuana nga addaan ti alabastro a pagikkan ti nangina unay a likido, a puro a nardo. Inikkatna ti kalub ken imbukbukna iti ulo ni Jesus ti bangbanglo. ⁴ Ngem adda dagiti sumagmamano a nakaunget. Nagtutungtungda ket kinunada, “Ania ti makagapu iti daytoy a pannakasayang? ⁵ Mabalín koma a nailako daytoy a bangbanglo iti nasursurok pay ngem tallo a gasut a denario, ken maited kadagiti napanglaw.” Ket binabalawda isuna. ⁶ Ngem kinuna ni Jesus, “Bay-anyo isuna. Apay a ririribukenyo isuna? Nakaaramid isuna ti napintas a banag para kaniak. ⁷ Kanayon nga adda kadakayo dagiti napanglaw, ket no agtarigagaykayo makaaramidkayo iti nasayaat kadakuada, ngem saan a kanayon nga addaak kadakayo. ⁸ Inaramidna no ania ti kabaelanna: pinulotanna ti bagik para iti pannakaitabon. ⁹ Pudno daytoy, ibagak kadakayo, sadinoman a pakaikasabaan ti ebangelio iti entero a lubong, ti inaramid daytoy a babai ket maibaga a pakalaglagipanto kenkuana.” ¹⁰ Kalpasanna napan kadagiti panguloen a papadi ni Judas Iscariote, a maysa kadagiti Sangapulo ket Dua tapno maipaimana ni Jesus kadakuada. ¹¹ Idi nangngeg dagiti panguloen a papadi daytoy, naragsakanda ken inkarida nga ikkanda isuna ti kuarta. Rinuggianna iti mangsapul iti gundaway tapno maipaimana ni Jesus kadakuada. ¹² Iti umuna nga aldaw iti Fiesta ti Tinapay nga awan Lebadurana, iti tiempo a pangidatonda ti urbon a karnero para iti Fiesta iti Ilalabas, kinuna dagiti adalanna kenkuana, “Sadino

ti kayatmo a mapanmi pangisaganaan tapno makapanganka iti taraon para iti Fiesta iti Ilalabas?”¹³ Nangibaon isuna ti dua kadagiti adalanna ket kinunana kadakuada, “Mapankayo iti ciudad, ket sabatennakayonto ti maysa a lalaki nga agaw-awit ti sangakaramba a danum. Surotenyo isuna.¹⁴ Iti sumrekanna a balay, sumurotkayo kenkuana iti uneg ket ibagayo iti akinkukua ti dayta a balay, ‘Kinuna ti Manursuro, “Sadino ti pangsangaili a siledko a panganakto para iti Fiesta iti Ilalabas a kaduak dagiti adalak? ” ’¹⁵ Ipakitananto kadakayo ti dakkell nga akinngato a siled a napnuan alikamen a nakasaganan. Mangisaganakayo ti para kadatayo idiay.¹⁶ Pimmanaw dagiti adalan ket napanda iti ciudad; nasarakanda ti amin a banag a kas imbagana kadakuada, ket insaganada ti taraon para ti Fiesta iti Ilalabas.¹⁷ Idi rabiin, napan isuna ket kaduana dagiti Sangapulo ket dua.¹⁸ Kabayatan nga agsangsanggirda iti lamisaan a mangmangan, kinuna ni Jesus, “Pudno daytoy, ibagak kadakayo, maysa kadakayo a kaduak a mangmangan ita iti mangliputto kaniak.”¹⁹ Nalidayanda amin iti kasta unay ket saggaysa a kinunada kenkuana, “Awan duadua a saan a siak!”²⁰ Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Maysa kadagiti Sangapulo ket dua, daytoy ket ti kaduak a mangisawsawsaw ita iti tinapay iti mallukong.²¹ Ta ti Anak ti Tao ket mapanto iti wagas nga ibagbaga iti Nasantoan a Surat maipapan kenkuana. Ngem asi pay dayta a lalaki a babaen kenkuana ket maliputan ti Anak ti Tao! Naim-imbag pay koma

para kenkuana no saanen isuna a naipasngay.”
²² Kabayatan a mangmanganda, nangala ni Jesus iti tinapay, benindisionanna daytoy, ken pinisipisina. Intedna daytoy kadakuada ket kinunana, “Alaenyo daytoy. Daytoy ti bagik.” ²³ Nangala isuna iti kopa, nagyaman, ken intedna daytoy kadakuada, ket imminumda amin manipud iti daytoy. ²⁴ Kinunana kadakuada, “Daytoy ti darak iti tulag, ti dara a maibukbuk para iti kaaduan. ²⁵ Pudno daytoy ibagak kadakayo, saanakto manen nga uminom iti daytoy a bunga iti ubas, agingga iti dayta nga aldaw nga uminumak iti baro idiaiy pagarian ti Dios.” ²⁶ Idi nakakantada ti himno, rimuarda ket napanda idiaiy Bantay ti Olibo. ²⁷ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Uma-dayokayonto amin gapu kaniak, ta naisurat, 'Dangrakto ti agpaspastor ket mawarawaranto dagiti karnero.’” ²⁸ Ngem kalpasan a mapagungarak, mapanakto nga umun-una kadakayo sadiay Galilea.” ²⁹ Kinuna ni Pedro kenkuana, “Uray no umadayo amin, saanakto nga umadayo.” ³⁰ Kinuna ni Jesus kenkuana, “Pudno daytoy ibagak kenka, iti daytoy a rabii, sakbay nga agtaraok ti kawitan iti mamindua, ilibaknakto iti mamintallo a daras.” ³¹ Ngem kinuna ni Pedro, “No kasapulan a matayak a kaduaka, saankanto nga ilibak.” Nagkarida amin ti isu met laeng. ³² Dimmanonda iti lugar a maawagan iti Getsemani, ket kinuna ni Jesus kadagiti adalanna, “Agtugawkayo ditoy kabayatan nga agkararagak.” ³³ Inkuyog da Pedro, Santiago ken ni Juan a kaduana ket nangrugi isuna a madana-

gan ken mariribukan ti kasta unay. ³⁴ Kinunana kadakuada, “Ti kararuak ket agladladingit unay, ket kaslaak matay. Agtalinaedkayo ditoy ken agbantaykayo.” ³⁵ Napan ni Jesus iti adayo bassit, nagpakleb iti daga ket nagkararag, a no mabalin koma, ket lumabas daytoy nga oras kenkuana. ³⁶ Kinunana, “Abba, Ama, amin a banag ket mabalin kenka. Ikkatem daytoy a kopa manipud kaniak. Ngem saan a ti pagayatak, ngem ti pagayatam.” ³⁷ Nagsubli isuna ket nasarakanna ida a matmaturog ket kinunana ken ni Pedro, “Simon, nakaturogkayo kadi? Saankayo kadi a makabantay iti maysa nga oras? ³⁸ Agalibtak ken agkararagkayo tapno saankayo a masulisog. Ti espiritu ket pudno a sipapalubos, ngem ti lasag ket nakapuy.” ³⁹ Immadayo manen isuna ket nagkararag, ken inusarna ti isu met laeng a sasao. ⁴⁰ Immay manen isuna ket nasarakanna isuda a matmaturog, ta nadagseenen dagiti matada ket saanda nga ammo no ania ti ibagada kenkuana. ⁴¹ Immay isuna iti maikatlo a daras ket kinunana kadakuada, “Matmaturogkayo pay laeng kadi ken agin-inana? Uston! Dimtengen ti tiyempo. Kitaenyo! Ti Anak ti Tao ket malipliputan kadagiti ima dagiti managbasol. ⁴² Bumangonkayo, mapantayon. Kitaenyo, asidegen ti mangliput kaniak.” ⁴³ Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna simmangpet ni Judas, maysa kadagiti Sangapulo ket dua, a kaduana dagiti nakaad-adu a tattao nga addaan iti kampilan ken pang-or, manipud kadagiti panguloen a papadi, kadagiti eskriba ken kadagiti panglakayen. ⁴⁴ Ita nangted ti mangliliputna

kadakuada iti pagilasinan, a kinunana, “Siasinoman ti agkak, isuna daydiay. Tiliwenyo isuna ken ipanawyo nga adda bantayna.” ⁴⁵ Idi simmangpet ni Judas, dagus a napan isuna ken ni Jesus ket kinunana, “Rabbi!” ⁴⁶ Ket inagkanna isuna. Kalpasanna ineggemanda isuna, ket tiniliwda isuna. ⁴⁷ Ngem maysa kadakuada a nakatakder ti nangasut ti kampilanna ket tinagbatna ti adipen iti kangatoan a padi ket napingasanna ti lapayag ti adipen. ⁴⁸ Kinuna ni Jesus kadakuada, “Immaykayo kadi a kas maibusor iti agtatakaw ta addaankayo kadagiti kampilan ken pang-or a mangtiliw kaniak?” ⁴⁹ Inaldaw idi nga addaak kadakayo ken agisursuroak idiaiy templo, saandak a tiniliw. Ngem naaramid daytoy tapno matungpal koma ti Nasantoan a Surat.” ⁵⁰ Ket amin a kadua ni Jesus ket imbatida isuna ken naglibasda. ⁵¹ Sinurot isuna ti maysa nga agtutubo a lalaki, a nakakawes laeng iti lupot a lino a naibalkot kenkuana; tiniliwda isuna ngem ⁵² nabatina ti lupot a lino sadiay ken nagtaray manipud kadakuada a lamulamo. ⁵³ Inturongda ni Jesus iti kangatoan a padi. Nagummong sadiay a kaduana dagiti amin a panguloen a padi, dagiti panglakayen, ken dagiti eskriba. ⁵⁴ Ita sinurot ni Pedro isuna manipud iti saan unay nga adayo, aginggana iti paraangan iti kangatoan a padi. Nakitugaw isuna kadagiti guardia, nga adda iti asideg iti apuy tapno aginudoda. ⁵⁵ Ita agsapsapul dagiti panguloen a papadi ken ti sibubukel a Konseho iti pammaneknek a maibusor ken ni Jesus tapno mapapatayda isuna. Ngem

awan ti nasarankada. ⁵⁶ Ta adu dagiti nangyeg iti palso a pammaneknek maibusor kenkuana, ngem uray pay ti pammaneknekda ket saan a nagsusurot. ⁵⁷ Adda sumagmamano a nagtakder ken nangyeg iti palso a pammaneknek a maibusor kenkuana; kinunada, ⁵⁸ “Nangngegmi a kinunana, “Dadaelekto daytoy a templo a naaramid babaen kadagiti ima, ket iti maikatallo nga aldaw mangipatakderak iti sabali a saan a naaramid babaen kadagiti ima.” ⁵⁹ Ngem uray pay dagiti pammaneknekda ket saan a nagsusurot. ⁶⁰ Nagtakder kadakuada ti kangatoan a padi ket nagsaludsod ken ni Jesus, “Awan kadi ti sungbatmo? Ania daytoy nga ibagbaga dagitoy a lallaki a maibusor kenka?” ⁶¹ Ngem naulimek isuna ken awan ti insungbatna. Nagsaludsod manen ti kangatoan a padi kenkuana ket kinunana, “Sika kadi ti Cristo, ti anak ti Nabendisionan?” ⁶² Kinuna ni Jesus, “Siak. Ket makitamto ti Anak ti Tao inton agtugaw isuna iti makannawan nga ima iti pannakabalin ken umay kadagiti ul-ulep iti langit.” ⁶³ Rinay-ab ti kangatoan a padi ti pagan-anayna ket kinunana, “Kasapulantayo pay kadi ti saksi? ⁶⁴ Nangngeganyo ti tabbaaw. Ania iti pangngeddengyo?” Ket inukomda amin isuna a kas maysa a maikari iti patay. ⁶⁵ Adda sumagmamano a nangrugi a mangtupra kenkuana ken mangabbong iti rupana ken mangdanog kenkuana ket kinunada kenkuana, “Agipadtoka!” Innala dagiti opisial isuna ket kinabilda isuna. ⁶⁶ Kabayatan nga adda ni Pedro iti baba idia paraangan, napan kenkuana ti maysa kadagiti adipen a babai

iti kangatoan a padi. ⁶⁷ Nakitana ni Pedro kabayatan nga agtaktakder isuna idiay abay iti apuy tapno aginudo, ket miningminganna isuna. Ket kinunana, “Kinadkaduam met ti Nasareno a Jesus.” ⁶⁸ Ngem inlibakna daytoy, a kinunana, “Saanko nga ammo wenno maawatan ta ibagbagam.” Ket rimmuar isuna iti paraangan. *

⁶⁹ Ngem nakita isuna iti adipen a babai nga adda idiay ket rinuggianna manen nga ibaga kadagiti agtaktakder sadiay, “Daytoy a tao ket maysa kadakuada!” ⁷⁰ Ngem inlibakna manen daytoy. Kalpasan iti bassit a kanito, ibagbaga dagidiay agtaktakder sadiay ken ni Pedro, “Pudno a maysaka kadakuada, ta maysaka met a taga-Galilea.” ⁷¹ Ngem inruginna nga ilunod ti bagina ken nagsapata, “Saanko nga am-ammo daytoy a tao nga ibagbagayo.” ⁷² Ket nagtaraok ti kawitan iti maikadua a daras. Ket nalagip ni Pedro dagiti imbaga ni Jesus kenkuana: “Sakbay nga agtaraok ti kawitan iti mamindua, ilibaknakto iti mamintallo a daras.” Ket naglusdoy ken nagsangit isuna.

15

¹ Idi bumigaten, nagsasarak dagiti panguloen a papadi agraman dagiti panglakayen, dagiti eskriba, ken ti entero a Sanhedrin. Kalpasanna, ginalutanda ni Jesus ket impanawda. Impaimada isuna kenni Pilato. ² Sinaludsod ni Pilato

---

* **14:68** Dagiti dadduma a sursurat inayonda, “Ket nagtaraok ti kawitan,” ngem dagiti kasasayataan a sursurat awan dagitoy.

kenkuana, “Sika kadi ti Ari dagiti Judio?” Insungbatna kenkuana, “Nakunamon.” ³ Agibagbaga dagiti panguloen a papadi iti adu a pammabasol a maibusor kenni Jesus. ⁴ Sinaludsod manen ni Pilato kenkuana, “Awan kadi ti maisungbatmo? Kitaem ti kaadu dagiti pammabasol nga ipab-pabasolda kenka!” ⁵ Ngem saan a simmungbat ni Jesus kenkuana, ket dayta ti nagsiddaawanna. ⁶ Ita, iti tiempo ti fiesta, masansan a mangwayawaya ni Pilato iti maysa a balud, maysa a balud a kiniddawda. ⁷ Kadagiti rebelde nga adda iti pagbaludan, kadua dagiti mammapatay a nakipaset iti panagrebelde ti maysa a lalaki a managan Barrabas. ⁸ Immay kenni Pilato dagiti adu a tattao ket inrugida a dawaten kenkuana nga aramidenna para kadakuada ti kas iti inaramidna iti napalabas. ⁹ Simmungbat ni Pilato kadakuada a kinunana, “Kayatyo kadi a wayawayaak kadakayo ti Ari dagiti Judio?” ¹⁰ Ta ammona a gapu iti apal nga impaima dagiti panguloen a papadi ni Jesus kenkuana. ¹¹ Ngem sinugsogan dagiti panguloen a papadi dagiti adu a tattao tapno ipukkawda a ni Barrabas ketdi ti mawayawayaan. ¹² Simmungbat manen ni Pilato kadakuada a kinunana, “Ania ngarud ti aramidek iti Ari dagiti Judio?” ¹³ Impukkawda manen, “Ilansam isuna iti krus!” ¹⁴ Kinuna ni Pilato kadakuada, “Ania ti biddut a naaramidna?” Ngem inyad-addada pay nga impukkaw, “Ilansam isuna iti krus.” ¹⁵ Kayat ni Pilato a penneken dagiti adu a tattao, isu a winayawayaanna ni Barrabas kadakuada. Sinaplitna ni Jesus sana inyawat tapno mailansa

iti krus. ¹⁶ Inturong dagiti soldado isuna idiay uneg ti paraangan (nga ayan ti kuartel), ken inayabanda nga agtitipon ti sibubukel a bunggoy dagiti soldado. ¹⁷ Kinagayanda ni Jesus iti kawes a lila, ken nangsallapidda iti balangat a sisiitan ket imbalangatda kenkuana. ¹⁸ Rinugianda a sinaludoan isuna ket kinunada, “Agbiagka, Ari dagiti Judio!” ¹⁹ Pinang-urda ti ulona iti runo ken tinupraanda isuna. Imparintumengda dagiti tumengda iti sangoananna kas panangpadayaw. ²⁰ Idi pinagang-angawanda isuna, inikkatda kenkuana ti lila a kawes ket inkawesda kenkuana ti bukodna a kawes, sada-inruar isuna tapno ilansada iti krus. ²¹ Pinilitda nga agserbi ti maysa a lumabas, immay a naggapu iti away, maysa a lalaki a managan Simon ti Cirene (ti ama ni Alejandro ken ni Rufo); pinilitda isuna a mangbaklay iti krus ni Jesus. ²² Impan dagiti soldado ni Jesus iti lugar a maawagan Golgota (a ti kayatna a sawen no maipatarus, Lugar dagiti Banga-banga). ²³ Nangidiyada kenkuana iti arak a nalaukan iti mira, ngem saanna nga ininum. ²⁴ Inlansada isuna iti krus ket biningaybingayda dagiti kawesna babaen iti panagbibinunotda tapno maammoan no ania a piraso ti alaen ti tunggal soldado. ²⁵ Maikatlo nga oras idi inlansada isuna iti krus. ²⁶ Insuratda iti pagilasiannan ti impabasolda kenkuana, “TI ARI DAGITI JUDIO.” ²⁷ Kaduana a nailansa dagiti dua nga agtatakaw, maysa iti kannawanna ken maysa iti

kannigidna. ²⁸ * ²⁹ Inuyaw dagiti aglabas isuna, agwingwingiwingda ket ibagbagada, “Aha! Sika a mangdadael iti templo ken mangbangon met laeng iti maikatlo nga aldaw, ³⁰ isalakanmo ta bagim ket bumabaka manipud iti krus!” ³¹ Iti isu met laeng a wagas, pinagang-angawan isuna dagiti panguloen a papadi, kasta met dagiti eskriba, a kinunada, “Insalakanna dagiti dad-duma, ngem saanna a maisalakan ti bagina. ³² Bumaba koma ngarud ti Cristo, ti Ari ti israel, manipud iti krus, tapno makitatayo ket mamati-tayo.” Ken linalais met isuna dagiti kaduana a nailansa iti krus. ³³ Iti maikainnem nga oras, immay ti sipnget iti entero a daga aginggana iti maikasiam nga oras. ³⁴ Iti maikasiam nga oras nagpukkaw ni Jesus iti napigsa, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” a kayatna a sawen, Diosko, Diosko, apay a binaybay-annak?” ³⁵ Nangngeg daytoy dagiti dadduma nga agtaktakder iti asideg ket kinunada, “Kitaenyo, ay-ayabanna ni Elias.” ³⁶ Adda nagtaray, nangikabil iti naalsem nga arak iti espongha, inkabilna iti sarukod a runo, ket itedna kenkuana tapno uminom. Kinuna ti lalaki, “Kitaentayo man no umay ni Elias a mangibaba kenkuana.” ³⁷ Ket nagpukkaw ni Jesus iti napigsa a timek ket natay. ³⁸ Napigis iti dua manipud iti ngato agingga iti baba ti kurtina iti templo. ³⁹ Ket idi nakita ti senturion a nakatakder ken nakasango kenni Jesus a natayen

---

* **15:28** Dagiti kasasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti bersikulo 28 (kitaen ti Lukas 22:3), bersikulo 28, Ket natungpal ti Nasantoan a Surat a kunana, 'Naibilang isuna kadagiti awanan linteg.'

isuna iti kastoy a wagas, kinunana, “Pudno a daytoy a tao ti Anak ti Dios.” ⁴⁰ Adda met dagiti babbai a kumitkita manipud iti adayo. Karaman kadakuada da Maria a Magdalena, Maria (ti ina da Jose ken ni Santiago nga ub-ubing), ken ni Salome. ⁴¹ Idi adda isuna idia Galilea, simmursurotda ken nagserserbida kenkuana. Adu met dagiti dadduma a babbai a kimmuyog kenkuana a simmang-at idia Jerusalem. ⁴² Idi rumabiin, gapu ta aldaw daytoy ti Panagsagana, dayta ket, ti aldaw sakbay ti Aldaw a Panaginana, ⁴³ napan ni Jose a taga Arimatea sadiay. Maysa isuna a mararaem a kameng ti Sanhedrin, a mangururay iti pagarian ti Dios. Situtered a napan kenni Pilato ket dinawatna ti bagi ni Jesus. ⁴⁴ Nasdaaw ni Pilato ta natayen ni Jesus; inayabanna ti senturion ket dinamagna kenkuana no natayen ni Jesus. ⁴⁵ Idi naammoanna iti senturion a natayen ni Jesus, impalubosna nga alaen ni Jose ti bagina. ⁴⁶ Gimmatang ni Jose iti lino a lupot. Imbabana isuna manipud iti krus, binungonna iti lino a lupot, ken inkabilna iti tanem a nakungkongan a dakkal a bato. Kalpasanna, nangitulidda iti bato a serra ti ruangan ti tanem. ⁴⁷ Nakita da Maria a Magdalena ken ni Maria nga ina ni Jose ti lugar a nakaitaneman ni Jesus.

16

¹ Idi nalpasen ti Aldaw a Panaginana, gimmatang da Maria a Magdalena, Maria nga ina ni Santiago, ken ni Salome, iti naayamuom a bangbanglo, tapno umayda ket sapsapoanda ti bagi ni Jesus. ² Iti umuna nga aldaw ti lawas, idi

simmingising ti init, nasapada a napan iti tanem. ³ Kunkunada iti maysa ken maysa, “Siasinonto ti mangitulid iti bato para kadatayo manipud iti ruangan ti tanem?” ⁴ Idi timmangadda, nakitada nga addan ti nangitulid iti nakadakkkel a bato. ⁵ Simrekda iti tanem ket nakakitada iti agtutubo a lalaki a nakakawes iti puraw, nga agtugtugaw iti makannawan a sikigan, ket nagsiddaawda. ⁶ Kinunana kadakuada, “Saankayo nga agbuteng. Birbirukenyo ni Jesus, ti Nazareno, a nailansa iti krus. Nagungar isuna! Awan isuna ditoy. Kitaenyo ti lugar a nangipaiddaanda kenkuana. ⁷ Ngem mapankayo, ibagayo kadagiti adalanna ken ni Pedro a mapan isuna nga umun-una kadakayo idia Galilea. Sadiay, makitayonto isuna, kas iti imbagana kadakayo.” ⁸ Rimmuarda ket nagtarayda manipud iti tanem; agpigpiggerda ken masmasdaawda. Awan ti imbagada iti siasinoman gapu ta mabutengda unay. ⁹ * nasapa iti umuna nga aldaw ti lawas, kalpasan a nangungar isuna, immune a nagparang isuna kenni Maria a Magdalena a nangpaksiatanna idi iti pito a demonio. ¹⁰ Napanna imbaga kadagiti kakadua ni Jesus idi, kabayatan nga agdungdung-aw ken agsangsangitda. ¹¹ Nangngegda a sibibiag isuna ket nakitana isuna, ngem saanda a namati. ¹² † Kalpasan dagitoy a banbanag, nagparang isuna iti sabali a langa iti dua kadakuada, kabayatan a magmagnada a mapan iti away. ¹³ Napanda ket

---

* **16:9** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20 † **16:12** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20.

imbagada kadagiti dadduma nga adalan, ngem saanda a namati kadakuada. ¹⁴ ‡ Iti saan a nabayag, nagparang ni Jesus kadagiti sangapulo ket maysa bayat ti panagsanggirda iti lamisaan, ket binabalawna ida iti saanda a panamati ken kinatangken ti pusoda, gapu ta saanda a pinati dagiti nakakita kenkuana kalpasan ti panagun-garna manipud kadagiti natay. ¹⁵ Kinunana kadakuada, “Mapankayo iti entero a lubong, ket ikasabayo ti ebanghelio iti amin a parsua. ¹⁶ Ti mamati ken mabautisaran ket maisalakanto, ket ti saan a mamati ket madusanto. ¹⁷ § Kumuyogto dagitoy a pagilasinan kadagiti mamati. Iti naganko, mangpaksiatdanto kadagiti demonio. Agsaodanto kadagiti pagsasao a baro kadakuada. ¹⁸ Siiima a pidutendanto dagiti uleg, ket no makainumda iti aniaman a makapatay, saandanto a madangran. Ipataydanto dagiti imada kadagiti masakit, ket umimbagto dagitoy.” ¹⁹ * Kalpasan a nagsao ti Apo kadakuada, naipangato sadi langit ket nagtugaw iti makannawan ti Dios. ²⁰ Pimmanaw dagiti adalan ket nangasabada iti sadinoman, kabayatan a nakipagtrabaho ti Apo kadakuada ket pinatalgedna ti sao babaen kadagiti nakaskasdaaw a pagilasinan a sim-maruno.

---

‡ **16:14** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20.   § **16:17** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20.   * **16:19** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20.

Ti Biblia

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98